

مَفاتِیحُ الحَوائِج
(کلیدهای حاجت ها)
شامل ۷۵ دعای قرآنی
سید رضا موسی کاظمی دابیلی

بسم الله الرحمن الرحیم

مفاتیح الحوایج (کلیدهای حاجت ها) : شامل ۷۵ دعای قرآنی

نویسنده:

رضا موسی کاظمی نایینی

ناشر چاپی:

نشر حضرت عباس (علیه السلام)

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

مفاتیح الحوایج (کلیدهای حاجت ها) : شامل ۷۵ دعای قرآنی

مشخصات کتاب

سرشناسه : کاظمی نایینی، سیدرضاموسی، ۱۳۴۷ -

عنوان و نام پدیدآور : مفاتیح الحوایج (کلیدهای حاجت ها) : شامل ۷۵ دعای قرآنی/ رضا موسی کاظمی نایینی.

مشخصات نشر : قم: انتشارات حضرت عباس(ع)، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری : ۱۹۲ ص.؛ ۱۱ × ۱۷ س م.

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۲۶۱-۱۴۰-۶

وضعیت فهرست نویسی : فیپا

یادداشت : فارسی - عربی.

موضوع : قرآن .برگزیده ها --ترجمه ها

موضوع : دعاها

رده بندی کنگره : BP۲۶۷/۸/ک۲۴۵م۷ ۱۳۹۵

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۷۷۲

شماره کتابشناسی ملی : ۴۲۱۱۷۰۴

ص: ۱

اهداء

تقدیم به چهارده معصوم(ع)

و ارواح طیبه ۱۲۴۰۰۰ پیامبر

و همه شهدای راه خدا

خصوصاً امام الشهداء

روح اللّه الموسوی الخمینی(ره)

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحیم

حمـد و سپاس خداونـد متعـال را، کـه پروردگـار جهانیـان اسـت، و درود و صـلوات بر محمـد وآل محمـد، خصوصـاً مولای عزیزمان، حضرت بقیه الله الاعظم و لعنت دائمی خدا، بر دشمنان ایشان تا روز قیامت باد.

قال الله تعالی فی کتابه الکریم:

وَ قَالَ رَبُّکُمُ ادْعُونِی أَسْتَجِبْ لَکُمْ إِنَّ الَّذِینَ یَسْتَکْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِی سَیَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِینَ. (غافر/۶۰)

(و پروردگارتان فرمود : « مرا بخوانیـد تا (دعای)شـما رابپذیرم. در حقیقت ، کسانی که ازعبادت من تکبر می ورزند به زودی با ذلت وارد دوزخ می شوند.)

یکی از راههـای ارتبـاط با خداونـد متعال دعاست. در قرآن آیات متعـددی، در مورد دعا وجود دارد، که نشان دهنـده اهمیت این کلید رستگاری است.

در سوره مبارکه بقره، آیه ۱۶۸ خداوند متعال چنین می فرماید:

وَ إِذَا سَأَلَکَ عِبَادِی عَنِّی فَإِنِّی قَرِیبٌ أُجِیبُ دَعْوَهَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْیَسْتَجِیبُوا لِی وَ لْیُؤْمِنُوا بِی لَعَلَّهُمْ یَرْشُدُونَ.

(و هر گاه بنـدگان من ، از تو در باره من بپرسـند ، [بگو] من نزدیکم ، و دعای دعاکننـده را به هنگامی که مرا بخواند اجابت می کنم ، پس [آنان] باید دعوت مرا بپذیرند و به من ایمان آورند ، باشد که راه یابند.)

در این آیه کوتاه خداونـد هفت مرتبه به ذات مقـدس خود اشاره کرده و هفت بار به بندگان ، و از این راه نهایت پیوسـتگی و قرب خود را نسبت به آنان مجسم ساخته است.

در آیه ۷۷ سوره مبارکه فرقان هم می فرماید: قُلْ مَا یَعْبَأُ بِکُمْ رَبِّی لَوْ لاَ دُعَاؤُکُمْ....

(بگو : « اگر دعای شما نباشد ، پروردگارم هیچ اعتنایی به شما نمی کند....)

در روایات معصومینعلیهما السلام نیز، کلمات گهربار فراوانی در باره دعا وارد شده است، که در اینجا به سخنی از آقا امیرالمؤمنین، علی علیه السلام اکتفا می کنیم که فرمودند: محبوب ترین کارها نزد خدا، در روی زمین دعاست.(فلاح السائل،ص ۲۷)

از معصومینعلیهما السلام به صورت ویژه دعاهای زیبایی برای ارتباط با خدا به ما رسیده، که از افتخارات شیعه است و دیگران از این سرمایه بی نظیر بی بهره اند.

دعاهایی مانند: کمیل، شعبانیه، ابوحمزه ثمالی، جوشن کبیر، دعاهای صحیفه سجادیه و... که هر یک زیباتر از دیگری است.

کلمه دعا و مشتقاتش که حدود دویست بار در قرآن به کار رفته است، از ریشه «دَعَوَ» به معنای خواندن و حاجت خواستن و استمداد است.

دعا در اصطلاح، عبارت است از اینکه: فردی پایین از فردی بالاتر از خود، با حالت خضوع و سرافکندگی چیزی طلب کند.

خواستن و دعا و نیایش، ریشه در فطرت و سرشت انسان دارد؛ که انسانهای بی دین هم، در کشتی که در حال غرق شدن است، عاجزانه دستِ دعا به درگاه خدای بی همتا برداشته، تضرع و زاری می کنند.

ص: ۲

اگر چه دعا در شرع مقدس اسلام یک عمل استحبابی است، لیکن مستحب مؤکّدی است که، در روایات اثرات زیادی برای آن بیان شده است، از جمله:

۱- نابود کننده شیطان. ۲- عامل ردّ بلا و گرفتاری.۳- شفای هر درد.

۴- افزایش روزی. ۵- رهایی از دشمنان. ۶- پیشگیری از بلا.

۷- سلاح مؤمن. ۸- گشاینده در رحمت الهی. ۹- زایل کننده تاریکیهای قلب. ۱۰- کلید موفقیت. ۱۱- از سرنیزه آهنین برنده تر. ۱۲- در امان ماندن از شیطان.

حال که اهمیت دعا تا حدّی برای ما روشن شد، باید ببینیم، که از خدا چه بخواهیم؟

البته چنانکه در روایات آمده است؛ همه چیزمان را باید از خدا بخواهیم، لکن گاهی درمظانّ استجابت دعا، باید دعاهای اصلی را مطرح کرد.

به نظر می رسد بهترین دعاها، آنست که در قرآن از زبان پیامبران، فرشتگان، و مؤمنان، بیان شده است؛ خصوصاً دعاهایی که خداوند، به برخی پیامبران امر کرده است، که از او درخواست کنند.

از آن جایی که خداوند، خالق انسانها است و به حوائج واقعی و مصالح آنها آگاهی دارد، انسان مؤمن باید همین دعاها را در صدر خواسته هایش قرار دهد.

لذا، بنده بر آن شدم که دعاهای قرآنی را، از کلام وحی استخراج کرده، در جزوه ای جداگانه به نام مفاتیح الحوائج (کلیدهای حاجتها) در اختیار مؤمنین، قرار دهم تا با خدای خود

عرض حاجت نموده، مناجات نمایند.

آنچه در این کتاب آورده شده ۷۵ دعا می باشد.اگرچه این دعاها از طرف افراد خاصی است، ولی کُد و رمزی به انسان می دهد که از خدا چه بخواهد.

امتیاز این کتاب از چند جهت می باشد.

۱- دعاها دسته بندی شده است.

۲- با هر دعا ترجمه آن ذکر شده، تا فارسی زبانان، معنای هر دعا را متوجه شده ، بدانند از خدا چه درخواستی می کنند.

۳- برای اینکه دانسته شود هر دعا به چه مناسبتی و توسط چه کسی درخواست شده،بخشی به عنوان(توضیح)آورده شده است.

۴- پس از آن بخشی هم به عنوان (تذکر) از طرف حقیر اضافه شده است.

۵- در پایان، (نکته ها و پیامهای) هر دعا که برگرفته از کتاب تفسیر نور حجت الاسلام قرائتی می باشد، حسن ختام هر قسمت قرار داده شده است.

۶- فصل مختصری را هم در رابطه با بحثهای کلیدی دعا، از کتاب راز و رمز نیایش، تألیف آقای اسدالله اسدی گرمارودی، آورده ام، که اگر دعا کننده قبل از خواندن دعاها، مطالعه کند

زودتر به هدف خواهد رسید.

در پایان از خداوند متعال که به اینجانب، توفیق تألیف این کتاب را داد، سپاسگزارم و از امام عزیزمان حضرت مهدی خواستارم این برگ سبز را به عنوان تحفه درویش پذیرا بوده، با دعای خیرش ما را صله ای عطا فرماید.

و اما، از همه عزیزانی که با حال خوش و نفس گرمشان، این کلمات نورانی را به درگاه خدا زمزمه می کنند، برای بانیان این اثر و حقیر سراپا تقصیر در حیات و ممات، التماس دعای ویژه دارم.

تألیف این کتاب در روز میلاد با سعادت مولی الموحدین، امیرالمؤمنین، علیعلیه السلام به تاریخ ۱۳ رجب سال ۱۴۳۳ مطابق با ۱۵ خرداد سال ۱۳۹۱ در شهر مقدس قم، عُشّ آل محمدصلی الله علیه وسلم پایان یافت.

بار دیگر خداوند متعال را بر این توفیق شکرگزارم.

در پایان دعای حضرت ابراهیم و اسماعیل را زمزمه می کنیم که:

رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّکَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ.

و آخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمین

بنده امیدوار به فضل خدا؛طلبه حوزه علمیه قم

سید رضا موسی کاظمی نایینی

آدرس سایت:www.mousakazemi.com

بخش اول: بحث های کلیدی درباره دعا

فصل اول: آداب و شرایط دعا

الف آداب قبل از دعا

۱.رهیز از حرام خوارگی

۲.حسن ظن به اجابت (کافی،ج۲،ص۴۷۳)

۳.صدقه دادن

۴.وضو گرفتن

۵.خود را خوشبو کردن

۶.به مسجد رفتن یا رو به قبله قرار گرفتن

ب آداب هنگام دعا

۱. گفتن بسم الله الرحمن الرحیم در ابتدای دعا

۲. مقدم داشتن مدح و ثنای خدا(مکارم الاخلاق،ص۳۰۸)

۳. مقدم داشتن صلوات

۴. اعتراف به گناهان(مکارم الاخلاق،ص۳۰۸)

۵. استغفار از گناهان

۶. توجه کامل به خدا

۷. دعا به اسماء الهی. (ربّ، الله و...)

۸. توسل به معصومینعلیهما السلام

۹. توجه قلبی به دعا

۱۰.اظهار خضوع و خشوع

۱۱.نام بردن حاجت دردعا

۱۲.درپنهانی و خفاء دعاکردن

۱۳.عمومیت دادن دعا

۱۴.دسته جمعی دعا کردن

۱۵.مقدم داشتن دیگران بر خود

۱۶.بلند کردن دستها هنگام دعا

۱۷.انگشتر عقیق به دست کردن

۱۸.اصرارو پافشاری در دعا (کافی ج۲ص۴۷۵)

۱۹.ترک شتاب در دعا

۲۰.در غیاب برادران دینی دعا کردن

۲۱.گریه کردن

۲۲.خواستن تمام نیازها ازخدا (مکارم الاخلاق،ص ۲۷۰)

۲۳.با خوف وطمع دعا کردن. (اعراف/۵۶)

۲۴.امید به غیرخدا نداشتن

۲۵.با اخلاص بودن

۲۶.بلندنظر بودن (مصباح کفعمی ص۶۱۷)

۲۷. کم ندانستن ارزش دعای خود. (خصال صدوق ج۱ص۲۰۹)

۲۸.فقط خدا را خواندن (غافر/۶۰)

۲۹.منطقی و بجا بودن دعا (بقره/۱۲۴)

۳۰.مخالف نبودن دعا با سنتهای الهی (بقره/۱۲۶)

۳۱.حکیمانه بودن دعا

۳۲.همراه با آمین گفتن دیگران

ج-آداب پس ازدعا

۱.صلوات فرستادن

۲.کشیدن دست بر سر و صورت

۳.گفتن ماشاءالله لا حول ولا قوه الا بالله العلی العظیم

۴.مواظبت برعدم ارتکاب گناه

۵.مأنوس بودن با دعا

۶.همراه با تلاش بودن دعا.

فصل دوم: مکانها و زمانهای ویژه برای دعا

اشاره

اگر چه در هر زمـان و مکـانی می توان بـا خـدا ارتبـاط برقرار کرده، دعا کنیم، لکن برخی مکانها و زمانها در اجابت دعا تأثیر بیشتری دارند.

الف مکانهای ویژه برای دعا

۱.کعبه

۲.مسجدالحرام (عدهالداعی،ص۵۵)

۳.صحرای عرفات

۴.کنار قبور ائمه خصوصاً زیر قبه امام حسینعلیه السلام

۵.مساجد(عدهالداعی،ص۵۶)

۶.رو به قبله بودن(عدهالداعی،ص۵۷)

۷.در کنار مریض

۸.سر قبر پدر و مادر

ب زمانهای ویژه برای دعا

۱.شب قدر (شب ۱۹ یا ۲۱ یا ۲۳ ماه مبارک رمضان)

۲.شبهای احیاء(شب قدر، شب اول رجب،شب نیمه شعبان،شب عید فطر و قربان)

۳.شب جمعه

۴.روز جمعه،خصوصاً ساعات آخر آن

۵.بین الطلوعین

۶.پیش از غروب آفتاب(کافی،ج۴،ص۲۲۶)

۷.در نماز وتر

۸.بعد از ظهر

۹.هنگامه نمازها

۱۰.زمان قرائت قرآن

۱۱.بین اذان و اقامه

۱۲.هنگام نزول باران

۱۳.هنگام رزم و نبرد

۱۴.هنگام وزیدن باد

۱۵.هنگام ظهر

۱۶.هنگام ریخته شدن خون مؤمن

۱۷.هنگام سجده

۱۸.پس از پایان خطبه ها؛(هنگام آماده شدن مردم در صفوف)

۱۹.روز عرفه

۲۰.وقت نماز عشاء

۲۱.ثلث(یک سوم) آخر شب

فصل سوم: کسانی که دعایشان به اجابت نزدیکتر است

۱.کسی که به حج می رود.

۲.جهاد کننده در راه خدا

۳.شخص مریض

۴.امام عادل

۵.شخص مظلوم

۶.فرزند صالح برای پدر و مادر

۷.پدر صالح برای فرزندش

۸.مؤمن برای برادرش

۹.کسی که چهل مؤمن را در دعا، بر خود مقدم کند.

۱۰.روزه دار تا وقت افطار

۱۱.عمره کننده تا به وطن برگردد.

۱۲.شخص غایب برای غایب

۱۳.شخص مخلص

فصل چهارم: علت اجابت نشدن برخی دعاها

۱.اگر چه خداوند قدیر و تواناست،لکن حکیم هم هست. چه بسا چیزی که از او درخواست شده، با حکمتش سازگار نیست.

۲.برخی دعاها به مصلحت بنده نیست و اگر به اجابت برسد مایه فساد برای او خواهد بود.

۳.گاهی به خاطر شوقی که خدا به صدای بنده دارد اجابت را به تأخیر می اندازد.(کافی،ج۴،ص۲۴۶)

۴.گاهی تأخیر اجابت باعث ثواب و پاداش اخروی می شود، به گونه ای که مؤمن روز قیامت آرزو می کند، ای کاش هیچ دعایی از او در دنیا اجابت نمی شد.(کافی،ج۴،ص۲۴۶)

۵.برخی درخواستها نیازمند زمان است، که خدا آن را اجابت

کرده، لیکن تحققش را به تأخیر می اندازد.

مثلاً: میان دعای حضرت موسی برای نابودی فرعون و اجابت آن چهل سال طول کشید. (کافی،ج۴،ح۳۱۴۶)

۶.گاهی دعا باعث پاک شدن گناهان می شود.

۷.گاهی شر و مفسده ای از انسان دفع می شود.

۸.گاهی خدا دعا را در باره نسل او اجابت می کند.

۹.گاهی دعا به تأخیر افتاده و بر ضرر ستمگر به انسان مستجاب می شود.

۱۰.گاهی گناهان مانع اجابت دعاست.

۱۱.گاهی حرام خواری مانع اجابت است.

۱۲.عدم خلوص نیز مانعی برای اجابت است.

بخش دوم: دعاهای قرآنی

فصل اول:دعاهای پیامبران

الف دعاهای حضرت آدم

اشاره

۱.دعای حضرت آدم و حوّا

۱–... رَبَّنا ظَلَمْنا أَنْفُسَنا وَ إِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنا وَ تَرْحَمْنا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخاسِرِينَ.

(الأعراف، ۲۳)

... پروردگارا

ما بر خویشتن ستم کردیم

و اگر ما را نبخشایی و رحم نکنی،

قطعاً از زیانکاران خواهیم بود.

توضیح:

این دعا و عذر خواهی حضرت آدم و حوّا است که، پس از خوردن از درخت ممنوعه، به کار خلاف خود اعتراف کردند و از خداوند تقاضای بخشش نمودند.

ص: ۷

تذکر:

ما فرزندان حضرت آدم و حوا هم باید به گناهانمان و ظلم و ستم بر نفس خویش، نزد خدا اعتراف نموده، و از درگاهش طلب مغفرت و رحمت کنیم باشد که مورد بخشش و رحمتش قرار گیریم.

نکته ها و پیامها:

۱. هرگونه خلافی، ظلم به خویش است، چون مخالفت با فرمان خدا مخالفت با تکامل و سعادت واقعی خود است. «ظلمنا أنفسنا»

۲. از آداب دعا و استغفار، ابتدا اعتراف به گناه است.

۳. نخستین خواسته ی بشر از خدا، تقاضای عفو ورحمت بود.

۴. عنایت و لطف و مهربانی خدا، جلوی خسارت ابدی را می گیرد.

دعای حضرت آدم و حوا، یا نوع انسان ها

اشاره

۲-... لَئِنْ آتَيْتَنَا صَالِحاً لَنَكُونَنَّ

مِنَ الشَّاكِرِينَ.

(الأعراف، ۱۸۹)

...اگر فرزند شایسته ای به ما بدهی،

قطعاً از سپاسگزاران خواهیم بود.

توضیح:

این دعای حضرت آدم و حوا یا نوع انسان ها است، که پس از آنکه مرد با همسرش بیامیخت، زن باری سبک بر گرفت و باردار شد و مدّتی با آن سر کرد، چون زن سنگین شد، آن دو از خداوند، پروردگارشان، چنین درخواستی کردند.

تذکر:

فرزنـد صالـح نعمت و باقیات الصالحاتی است، که پـدر و مادر حتی قبل از انعقاد نطفه با این دعا، بایـد از خـدا بخواهند که به ایشان، فرزندان صالحی عطا کند.

نکته ها و پیامها:

۱. پدر و مادر در سرنوشت فرزند، احساس مسئولیّت می کنند. ۲. انسان فطرتاً میل به بقای نسل و فرزند دارد. «آتیتنا»

۳. فرزند را از خدا بدانیم، نه از وسائل دیگر یا خودمان. «آتیتنا»

۴. آمیزش جنسی تنها برای لذّت و شهوت نیست، بلکه برای بقا و دوام نسل صالح است. «صالحاً»

ص: ۸

ب دعاهای حضرت نوح

دعای حضرت نوح

اشاره

۱-... رَبِّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ أَنْ أَسْأَلَکَ مَا لَیْسَ لِی بِهِ عِلْمٌ وَ إِلَّا تَغْفِرْ لِی وَ تَرْحَمْنِی أَکُنْ مِنَ الْخَاسِرِینَ.

(هود، ۴۷)

... پروردگارا!

به تو پناه می برم از اینکه چیزی را که به (خیر و شرّ) آن آگاهی ندارم، از تو درخواست کنم و اگر تو (این خواسته را) بر من نبخشایی و بر من ترحّم ننمایی، از زیانکاران خواهم بود.

توضیح:

این دعای حضرت نوحعلیه السلام است، که پس از آنکه نجات پسرش را از خداوند متعال خواست، خداوند به او فرمود: ای نوح او از اهل تو نیست. پس آنچه را از آن آگاه نیستی از من مخواه! پس حضرت نوحعلیه السلام چنین درخواست کرد.

تذکر:

گاهی انسان از خداوند درخواستی می کند که به مصلحتش نیست؛ پس چه بهتر که حاجتش را به خدا واگذار کند تا او هر چه صلاح بداند انجام دهد و دعای حضرت نوح را زمزمه کند.

نکته ها و پیامها:

۱.در دعاها از کلمه ی (ربّ)غفلت نکنیم. (ربّ انّی اعوذ...)

۲. استعاذه و پناه بردن به خداوند، بهترین راه بیمه ی انسان در گرفتاری هاست. (ربّ انّی اعوذبک)

۳. اوّل آمرزش و سپس دریافت رحمت. (والّا تغفر لی و ترحمنی)

۴. خسارت واقعی، بخشیده نشدن است.

دعای حضرت نوح و حضرت صالح

اشاره

۲-... رَبِّ انْصُرْنِی....

(المؤمنون، ۲۶) (المؤمنون، ۳۹)

... پروردگارا

مرا یاری فرما....

توضیح:

این دعای حضرت نوح در آیه۲۶/مؤمنون است، بعد از آنکه از تلاش های خود مأیوس شد و جز گروه اندکی ایمان نیاوردند.

ص: ۹

و همچنین دعای حضرت صالح، پس از اتمام حجت با قومش در آیه۳۹/مؤمنون می باشد.

تذکر:

انسان در هر زمانی و برای انجام هر کاری باید از خدا کمک بخواهد و این دعا را زمزمه کند، که خدا بهترین یاوران است.

نکته ها و پیامها:

۱.توکّل و دعا، بزرگ ترین اهرم در برابر تهمت ها و تحقیرهاست. «قال ربّ»

۲. درخواست کمک از خداوند برای پیروزی ایمان بر کفر است، نه پیروزی فرد بر فرد.

۵.تعلیم خدا به حضرت نوح برای خواندن این دعا

۳-... رَبِّ أَنْزِلْنِی مُنْزَلاً مُبَارَکاً وَ أَنْتَ

خَیْرُ الْمُنْزِلِینَ.

(المؤمنون، ۲۹)

... پروردگارا

مرا با نزولی پر برکت فرودآور،

که تو بهترین فرود آورندگانی.

توضیح۲:

این دعایی است که خداوند متعال به حضرت نوح تعلیم داد، تا بعد از سوار شدن بر کشتی، پس از حمد خدا چنین درخواست کند.

تذکر:

بسیار مناسب است که ما هم هر گاه وارد منزلی شدیم چنین دعا کنیم، چرا که رسول خداصلی الله علیه وسلم به علیعلیه السلام فرمود: هرگاه وارد منزلی شدی آیه (۲۹/مؤمنون) را تلاوت کن تا خداوند از خیر آن جا کامیابت کند و شرّش را از تو دور سازد.

نکته ها و پیامها:

۱. ابتدا خداوند را بر نعمت های گذشته شکر کنیم، سپس از او نعمت جدیدی بخواهیم.

۲. در دعا و مناجات، خداوند را با آن نامی بخوانیم که با نیازمان تناسب داشته باشد.

دعای حضرت نوح

اشاره

۴- رَبِّ اغْفِرْ لِی وَ لِوَالِدَیَّ وَ لِمَنْ دَخَلَ بَیْتِیَ مُؤْمِناً وَ لِلْمُؤْمِنِینَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ وَ لاَ تَزِدِ الظَّالِمِینَ إِلاَّ تَبَاراً.

ص: ۱۰

(نوح، ۲۸)

پروردگارا،

مرا و پـدر و مادرم را و هرکس که با ایمان به خانه ام وارد شود و همه مردان و زنان با ایمان را بیامرز و ظالمان را جز هلاکت نیفزا.

توضیح:

پس از آنکه حضـرت نوح از قومش به درگاه خدا شـکایت کرد و به آنها نفرین کرد، و برای نفرینش اسـتدلال آورد، که آنها بندگانت را گمراه می کنند و جز نسلی کافر و فاجر به دنیا نمی آورند از خدا درخواستهای مذکور را نمود.

تذکر:

هر گـاه حضـرت نـوح بـا آن همه زحمت و رنجی که در راه هـدایت مردم کشـید، از خـدا طلب آمرزش می کنـد، حسـاب ما روشن است. برای خود و پدر و مادر و مؤمنانی که داخل خانه مان می شوند با دعای حضرت نوح دعا کنیم.

نکته ها و پیامها:

۱. چشم انداز دعا باید گسترده باشد. هم گذشته و حال را شامل شود، هم خود و بستگان و هم تمام مؤمنان تاریخ را.

۲. در دعا، برای مؤمنان رحمت و مغفرت و برای ظالمان، نابودی و هلاکت، طلب کنید.

۳. به قول امام صادقعلیه السلام منظور از بیت در اینجا ولایت است، هر کس وارد ولایت شود، در خانه انبیاء وارد شده است.

ج دعاهای حضرت ابراهیم

دعای حضرت ابراهیم علیه السلام ۱

اشاره

۱-... رَبِّ اجْعَلْ هٰذَا بَلَداً آمِناً وَ ارْزُقْ أَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرَاتِ....

(البقره، ۱۲۶)

...پروردگارا

این (سرزمین) را شهری امن قرار ده

و اهل آن را،از ثمرات (گوناگون) روزی ده....

توضیح:

در این آیه حضرت ابراهیم،از خدا درخواست کرد که شهر مکه را شهر امن قرار دهد و رزق دنیا را تنها برای مؤمنان خواست، امّا خداوند این محدویّت را نمی پذیرد واز اعطای رزق مادّی به کفّار امتناع نمی ورزد. یعنی رزق مادّی مهمّ نیست، لذا به اهل و نااهل هر دو داده می شود، امّا مقامات معنوی و اجتماعی و رهبری، بسیار مهم است وبه هر کس واگذار نمی شود.

تذکر:

با این دعا امنیت کشور و روزی برای اهلش را از خدا بخواهیم.

نکته ها و پیامها:

۱. چه اشکالی دارد که ما هم جهت امنیت شهرمان و درخواست روزی، این دعا را بخوانیم.

۲. در دعا دیگران را فراموش نکنیم.

۳. در کمک رسانی به همنوع کاری به مکتب او نداشته باشید.

دعای حضرت ابراهیم علیه السلام ۲

اشاره

۲-... رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِناً وَ اجْنُبْنِی وَ بَنِیَّ أَنْ نَعْبُدَ الْأَصْنَامَ.

(إبراهیم، ۳۵)

... پروردگارا

این شهر (مکه) را امن قرار ده

و من و فرزندانم را از اینکه بت ها را بپرستیم دور بدار.

توضیح:

این بار دوم است که قرآن دعای حضرت ابراهیمعلیه السلام در باره امنیت شهر مکه را بیان می کند که او از خدا درخواست می کند فرزندانش، بت نپرستند.

تذکر:

فکر نکنید که بت پرستی از بین رفته و دیگر احتیاجی به این دعا نداریم،بلکه شکل بتها عوض شده است؛بت مقام، شهرت و بتهای استکباری که برخی کشورهای عربی به پرستش آنها مشغول هستند.پس باید از پرستش این بتها به خدا پناه برده و از او درخواست کنیم که ما و فرزندانمان را از چنین بت پرستی حفظ کند.

نکته ها و پیامها:

۱.دعا برای حفظ فکر و عقیده ی صحیح، از بهترین دعاهاست.

۲.مراکز عبادت باید امنیّت داشته باشد.

۳.امنیّت، شرط لازم برای زندگی است. «البلد آمنا»

۴.رهبران جامعه باید به فکر امنیّت مردم باشند.

۵.در دعاها، دیگران به خصوص فرزندان خود را نیز یاد کنیم.

دعای حضرت ابراهیم علیه السلام ۳

اشاره

۳- رَبَّنَا... اُرْزُقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ

ص: ۱۲

لَعَلَّهُمْ يَشْكَرُونَ.

(إبراهيم، ۳۷)

پروردگارا

... آنان را از ثمرات، روزی ده

تا شاید سپاس گزارند.

توضیح:

این دعای حضرت ابراهیمعلیه السلام است، وقتی که خداوند در زمان پیری اسماعیل را به او عطا کرد و او را فرمان داد که این کودک و مادرش را در وادی و درّه بی آب و بی گیاه، مکّه اسکان دهد.

تذکر:

با این دعا روزی فرزندان و مردم کشورمان را از خدا بخواهیم.

نکته ها و پیامها:

۱.دعای انبیا مستجاب است. «وارزقهم من الثمرات»

۲.مردان خدا، دنیا را برای هدفی عالی می خواهند.«من الثمرات لعلّهم یشکرون»

دعای حضرت ابراهیم علیه السلام ۴

اشاره

۴- رَبِّ اجْعَلْنِی مُقِیمَ الصَّلَاهِ

وَ مِنْ ذُرِّیَّتِی....

(إبراهیم، ۴۰)

پروردگارا

مرا برپا دارنده نماز قرار ده

و از نسل و ذریّه ام نیز.

توضیح:

این دعـای دیگری از حضـرت ابراهیمعلیه السـلام است، که توفیق برپا داشـتن نماز را برای خود و فرزنـدانش از خداونـد متعال درخواست می کند.

تذکر:

با این دعا باید از خدا بخواهیم که خود و فرزندانمان را از برپا دارندگان نماز قرار دهد.

نکته ها و پیامها:

۱.تکرار کلمه ی «ربّ» در آغاز دعاهای حضرت ابراهیم، نشانه تأثیر آن دراستجابت دعا و یا یکی از آداب آن است.

۲.نماز، محور دعاهای حضرت ابراهیم است.

دعای حضرت ابراهیم علیه السلام ۵

اشاره

۵-... رَبَّنا وَ تَقَبَّلْ دُعَاءِ.

(إبراهیم، ۴۰)

... پروردگارا

دعای مرا (نماز و عبادتم را) بپذیر.

توضیح:

این ادامه دعای حضرت ابراهیم است،که نشان می دهد مهم تر از انجام عمل، قبولی آن به درگاه خداست.

تذکر:

با این دعا پـذیرش دعاهایمان را از خـدا بخواهیم، اگر چه خـدا، خود فرمود: اُدعُونی اَسْتَجِبْ لَکُمْ. بخوانیـد مرا تا اجابت کنم شما را.

نکته و پیام:

قبولی هر عملی را از خدا بخواهیم، چرا که، بسیار کسانی که اعمال زیادی انجام دادند، نماز شبها خواندند، انفاقها کردند و...، ولی قبول درگاه خدا نشد.

دعای حضرت ابراهیم علیه السلام ۶

اشاره

۶- رَبَّنَا اغْفِرْ لِی وَ لِوَالِدَیَّ وَ لِلْمُؤْمِنِینَ یَوْمَ یَقُومُ الْحِسَابُ.

(إبراهیم، ۴۱)

پروردگارا

مرا وپدر ومادرم را ومؤمنان را،

روزی که حساب بر پا می شود ببخشای!

توضیح:

این دعای دیگری از حضرت ابراهیمعلیه السلام است، که از خدا، غفران خود و پدر و مادرش و مؤمنین را خواستار است.

تذکر:

بـا این دعـا آمرزش پـدر و مـادر را که حق بزرگی به گردن مـا دارنـد از خـدا بخواهیم؛ خصوصا اگر از دنیا رفته باشـند.دیگر مؤمنان را هم فراموش نکنیم.

نکته ها و پیامها:

۱.در دعا هم به خود توجّه کنید و هم به دیگران.

۲.انسان، هم باید به فکر نسل قبل باشد، «ولوالدیّ وللمؤمنین » و هم به فکر نسل بعد. «و من ذریّتی»

۳.در دعا، بستگان انسان بر دیگران مقدّمند.

۴.در دعا، به فکر قیامت خود، فرزندان و جامعه باشید.

دعای حضرت ابراهیم علیه السلام ۷

اشاره

۷- رَبِّ هَبْ لِی حُکْماً وَ أَلْحِقْنِی بِالصَّالِحِینَ (۸۳) وَ اجْعَلْ لِی لِسَانَ صِدْقٍ فِی

الْآخِرِینَ (۸۴)

(الشعراء، ۸۴/۸۳)

... پروردگارا

به من حکمت و دانش مرحمت فرما

و مرا به صالحان ملحق کن. و در میان آیندگان نام نیکی برای من قرار ده.

توضیح:

حضرت ابراهیم پس از دعوت آن قوم گمراه به سوی پروردگار، یک باره از آنها بریده رو به درگاه خدا آورده دعاها و درخواستهایی را مطرح می کند.

تذکر:

چه خوب است با این دعا علم و حکمت را از خدا درخواست کنیم و اینکه ما را به انسانهای صالح ملحق کند و نام نیک ما در میان آیندگان بماند چرا که حضرت علیعلیه السلام فرمود: نام نیک، از دارایی و سرمایه بهتر است.

نکته ها و پیامها:

۱.انسان برای رسیدن به کمالات باید از خداوند استمداد کند.

۲.برخورداری از حکمت و معرفت در درون و زندگی در جامعه ی صالحان و صالح بودن، بالاترین درجه ی سعادت است.

۳.بهترین دعا را از بهترین افراد بیاموزیم.

۴.انسان به رفیق خوب محتاج است. «و ألحِقنی بالصّالحین»

دعای حضرت ابراهیم علیه السلام ۸

اشاره

۸- (رَبِّ) وَ اجْعَلْنِی مِنْ وَرَثَهِ جَنَّهِ النَّعِیمِ (۸۵) وَ لَا تُخْزِنِی یَوْمَ یُبْعَثُونَ (۸۷) یَوْمَ لَا یَنْفَعُ مَالٌ وَ لَا بَنُونَ (۸۸) إِلَّا مَنْ أَتَی اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِیمٍ (۸۹)

(الشعراء، ۸۹/۸۸/۸۷/۸۵)

(پروردگارا)

و مرا از وارثان بهشت پر نعمت قرار ده،

و روزی که همه مبعوث می شوند، مرا خوار مگردان.

روزی که مال و فرزندان برای انسان نفعی ندارند.

مگر کسی که با روح و قلب پاک به سوی خدا آید.

توضیح:

حضرت ابراهیم افق دیـد خود را از این دنیا بر گرفته و متوجه سـرای آخرت میکنـد و دعای خود را در باره بهشت چنین مطرح می کند.

تذکر:

نباید همه دعاهای ما فقط در باره نعمتهای دنیایی باشد، بلکه درخواست نعمتهای اخروی را نیز فراموش نکنیم و دعای حضرت ابراهیم را زمزمه کنیم.

ص: ۱۵

نکته ها و پیامها:

۱.بقای نام مکتب و یادگار نیک را از او بخواهیم.

۲.انسان های بزرگ، هم محبوبیّت دنیوی می خواهند و هم سعادت اُخروی.

۳.انسان، بعد از مرگ نیز از دعای خیر دیگران و سنّت های حسنه ای که بنا نهاده بهره مند می شود.

۴.به طرح های کوتاه مدّت قناعت نکنیم.

۵.نعمت های بهشتی، در برابر اعمال ما موهبتی بی رنج است؛ زیرا ارث، به مالی گویند که بدون رنج و تلاش به دست آید.

۶.انسان در هر مرحله ای که باشد نباید از قیامت غافل باشد. «لاتُخزِنی...»

۷.خواری ورسوایی، از سخت ترین حالات در قیامت است.

دعای حضرت ابراهیم علیه السلام ۹

اشاره

۹- رَبِّ هَبْ لِی مِنَ الصَّالِحِینَ.

(الصافات، ۱۰۰)

پروردگارا

(فرزندی) از گروه صالحان

به من ببخش.

توضیح:

پس از آنکه حضرت ابراهیم از آتش نجات پیدا کرد،و رسالتش را در بابل پایان یافته می دید، تصمیم بر مهاجرت به اراضی مقدس شام گرفت و گفت من به سوی پروردگارم می روم، او مرا هدایت خواهد کرد و اینجا بود که از خدا تقاضای فرزندی صالح کرد.

تذکر:

با دعای حضرت ابراهیم، از خدا فرزند صالح طلب کنیم.

نکته ها و پیامها:

۱.اولاد صالح، هبه ی الهی و یکی از دعاهای انبیاست.

۲.آن چه باید در فرزند محور باشد، صالح بودن است نه زیبایی و تیزهوشی و... (هب لی من الصالحین)

۳.فرزند صالح، بهترین یاور در مسیر حرکت خانواده به سوی خداست.

دعای حضرت ابراهیم و پیروانش

اشاره

۱۰-... رَبَّنا عَلَیْکَ تَوَکَّلْنا وَ إِلَیْکَ أَنَبْنا وَ إِلَیْکَ الْمَصِیرُ (۴) رَبَّنا لاَ تَجْعَلْنا فِتْنَهً لِلَّذِینَ کَفَرُوا وَ اغْفِرْ لَنا رَبَّنا إِنَّکَ

أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ (۵)

(الممتحنه، ۵/۴)

... پروردگارا

بر تو توکّل کردیم و به سوی تو انابه نمودیم و بازگشت ما به سوی تو است. پروردگارا ما را محنت کش کافران قرار مده و ما را بیامرز، پروردگارا تو خود عزیز و حکیمی.

توضیح:

دراین آیه خداوند از روش حضرت ابراهیم و پیروانش تعریف کرده چنین می فرماید که: همانا برای شما در (روش) ابراهیم و کسانی که با او بودند، سرمشق و الگوی خوبی است و ... . و سپس دعای حضرت ابراهیم و پیروانش را در این آیه و آیه بعد نقل می کند.

تذکر:

در هر کاری توکل به خدا را فراموش نکرده، از گناهانمان توبه کرده، و به درگاه خدا این دعای حضرت ابراهیم و پیروانش را زمزمه کنیم.

نکته ها و پیامها:

۱.جبهه گیری و قاطعیّت در برابر کفر و شرک، به توکّل، نیایش و توجّه به معاد نیاز دارد.

۲.هر کجا سخنی می گویید و تصمیمی از خود نشان می دهید، نفس خود را با یاد او مهار کنید.

۳.توکّل و انابه باید تنها به درگاه خدا باشد.

۴.گاهی گناهان سبب فتنه قرار گرفتن می شوند.

۵.به درگاه کسی رو کنیم که هم توانمند است و هم حکیم.

دعای حضرت ابراهیم و اسماعیل

اشاره

۲- رَبَّنَا وَ اجْعَلْنَا مُسْلِمَیْنِ لَکَ وَ مِنْ ذُرِّیَّتِنَا أُمَّةً مُسْلِمَةً لَکَ وَ أَرِنَا مَنَاسِکَنَا وَ تُبْ عَلَیْنَا إِنَّکَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِیمُ.

(البقره، ۱۲۸)

پروردگارا

ما را تسلیم (فرمان)خود قرارده واز نسل ما (نیز)امّتی که تسلیم تو باشند قرار ده و راه وروش پرستش را به ما نشان ده وتوبه ی ما را بپذیر،

ص: ۱۷

که همانا تو، توبه پذیر مهربانی.

توضیح:

در این قسمت چهار درخواست دیگر حضرت ابراهیم و اسماعیلعلیهما السلام از خداوند متعال مطرح می شود.

تذکر:

ما می توانیم دعای حضرت ابراهیم و اسماعیلعلیهما السلام را با تغییر کلمه «مُسْلِمَیْنِ» به «مُسْلِمِیْنِ» از خدا بخواهیم.

نکته ها و پیامها:

۱.با آنکه حضرت ابراهیم واسماعیل هر دو در اجرای فرمان ذبح، عالی ترین درجه تسلیم در برابر خدا را به نمایش گذاردند، امّا با این همه در این آیه از خداوند می خواهند که مارا تسلیم فرمان خودت قرارده. گویا از خداوند تسلیم بیشتر و یا تداوم روحیّه تسلیم را می خواهند.

۲.به کمالات امروز خود قانع نشوید، تکامل و تداوم آنرا از خدا بخواهید.

۳.توجّه به نسل و فرزندان، یک دورنگری عاقلانه و خداپسندانه است که حاکی از وسعت نظر و سوز وعشق درونی است.

د – دعاهای حضرت ابراهیم و اسماعیل

دعای حضرت ابراهیم و اسماعیل

اشاره

۱-... رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّکَ

أَنْتَ السَّمِیعُ الْعَلِیمُ.

(البقره، ۱۲۷)

... پروردگارا

از ما بپذیر، همانا تو شنوا و دانایی.

توضیح:

حضرت ابراهیم و اسماعیلعلیهما السلام هنگامی که پایه های خانه کعبه را بالا می بردند چنین دعایی کردند.

تذکر:

چه خوب است ما هم هر کار خیری که انجام دادیم، این دعا را بخوانیم.

نکته ها و پیامها:

۱.کار مهم نیست، قبول شدن آن اهمیّت دارد. حتّی اگر کعبه بسازیم، ولی مورد قبول خدا قرار نگیرد، ارزش ندارد.

۲.کارهای خود را در برابر عظمت خداوند، قابل ذکر ندانیم. حضرت ابراهیم نامی از کار و بنایی خود نبرد و فقط گفت: «ربّنا تقبّل منّا»

۳.در روایات آمده است: از شرایط استجابت و آداب دعا، ستایش خداوند است.

ص: ۱۸

ه– دعاهای حضرت لوط

اشاره

۱۹.دعای حضرت لوط

۱- رَبِّ نَجِّنِی وَ أَهْلِی مِمَّا یَعْمَلُونَ.

(الشعراء، ۱۶۹)

پروردگارا

من و کسان مرا از(شرّ)آنچه انجام می دهند رهایی بخش.

توضیح:

پس از آنکه نصیحتهای حضرت لوط نسبت به قومش اثر نکرد، به آنها گفت: من دشمن سرسخت اعمال شما هستم و به درگاه خدا چنین عرضه کرد.

تذکر:

اگر جامعه ای فاسد شد و گناه سراسرش را فرا گرفت، انسان باید به فکر نجات خود و اهلش (خانواده اش و همکیشانش) باشد و به درگاه خدا چنین دعا کند.

نکته ها و پیامها:

۱.تنفّر از کار بد، هم باید زبانی باشد و هم عملی.

۲.محیط آلوده برای مردان خدا قابل تحمّل نیست؛ اگر از اصلاح محیط مأیوس شدند، حداقل خود را از آنجا نجات می دهند.

۳.بزرگان جامعه باید به فکر خاندان و یاران خود باشند.

دعای حضرت لوط

اشاره

۲-... رَبِّ انْصُرْنِی عَلَی الْقَوْمِ الْمُفْسِدِینَ.

(العنکبوت، ۳۰)

... پروردگارا

مرا بر قوم تبهکار پیروز گردان.

توضیح:

پس از آنکه حضرت لوط قومش را توبیخ کرد و قومش به او گفتند: اگر راست می گویی عذاب الهی را برای ما بیاور، از درگاه پروردگار چنین درخواست کرد.

تذکر:

انسان باید در برابر فاسدان از خدا یاری بخواهد، که او بهترین یاوران است و دعای حضرت لوط را زمزمه کند.

نکته ها و پیامها:

۱.تنها بودن، مانع نهی از منکر نیست. حضرت لوط با آنکه تنها بود، امّا در مقابل انحراف و منحرفان ایستاد و از خداوند استمداد نمود. «ربّ انصرنی»

۲.همواره باید در فکر غلبه بر مفسدین باشیم، نه آنکه حکومت آنان را بپذیریم. «ربّ انصرنی علی القوم المفسدین»

ص: ۱۹

و – دعای حضرت یوسف

اشاره

۲۱.دعای حضرت یوسف

۱–... فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ أَنْتَ وَلِیِّی فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ تَوَفَّنِی مُسْلِماً وَ أَلْحِقْنِی بِالصَّالِحِینَ.

(یوسف، ۱۰۱)

... (ای) پدیدآورنده ی آسمان ها و زمین، تنها تو در دنیا وآخرت مولای منی، مرا تسلیم خود بمیران و مرا به شایستگان ملحق فرما.

توضیح:

این دعای حضرت یوسف است، پس از آنکه خداوند، بینایی یعقوب را به او برگرداند و پدر و مادر و برادران به مصر آمدند؛ و همه بر یوسف سجده کردند و او با این دعا از خدا تشکر کرد و درخواستهایی را به درگاه خدا عرضه نمود.

تذکر:

زیبنده انسان مؤمن است که نعمتهای خدا را یاد کرده، از او تشکر نماید و همه نعمتها را از او بداند و از درگاهش مسلمان مردن و الحاق به صالحان را با این دعا درخواست کند.

نکته ها و پیامها:

۱.اولیای خدا وقتی به عزّت و قدرت خود نگاه می کنند، فوراً به یاد خداوند می افتند.

۲.بندگان خدا در اوج عزّت و قدرت به یاد مرگ وقیامت و سرانجام کار خود هستند

۳.حسن عاقبت وپایداری در کار خیر، مهمتر از شروع آن است. انبیا برای حسن عاقبت دعا می کردند.

۴.چون به قدرت رسیدید، مناجات با خدا را از یاد نبرید.

ز– دعای حضرت شعیب

اشاره

۲۲.دعای حضرت شعیب

۱-... عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنا رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَ بَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَ أَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ.

(الأعراف، ۸۹)

...ما بر خداوند توکّل کرده ایم،

پروردگارا

میان ما و قوم ما به حقّ داوری و راهگشایی کن که تو بهترین داوران و راهگشایانی.

ص: ۲۰

توضیح:

وقتی که قوم شعیب از او خواستند که به آئین آنها بازگردد، او به آنها فرمود: اگر ما به آئین شما باز گردیم بعد از آنکه خدا ما را از آن نجات بخشیده، به خدا دروغ بسته ایم و سپس از خدا درخواست مذکور را نمود.

تذکر:

از این دعا می توان جایی استفاده کرد که انسان بین ظالمانی قرار گرفته، که به او ظلم کرده اند و حقش را برده اند.

نکته ها و پیامها:

۱.دلیل توکّل ما بر خداوند علم مطلق او بر همه چیز است.

۲.در برابر پیشنهادهای شوم دشمنان، باید با توکّل بر خدا، قاطعانه ایستاد.

۳.واگذاری داوری به خداوند، نمونه ومصداق توکّل و تسلیم است.

۴.در دعا، تناسب بین خواسته و اسمای الهی را باید در نظر گرفت. آنجا که نیاز به فتح داریم، خدا را با خیرالفاتحین صدا می زنیم.

۵.لازمه ی داوری صحیح، علم وآگاهی همه جانبه است. داوری، حقّ کسی است که همه چیز را می داند.

۶.داوری، از شئون ربوبیّت خداوند است. «ربّنا افتح»

ح– دعاهای حضرت موسی

دعای حضرت موسی

اشاره

۱–... رَبِّ... فَافْرُقْ بَيْنَنَا وَ بَيْنَ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ.

(المائده، ۲۵)

... پروردگارا

... پس میان ما و قوم فاسق و تبهکار فاصله بینداز.

توضیح:

این دعای حضـرت موسیعلیه السلام است که پس از یأس از حرکت بنی اسرائیل برای داخل شدن به شهر و جنگ با عمالقه، با حالتی شکایت گونه به درگاه خداوند چنین عرضه می دارد.

تذکر:

با این دعا بایـد از خـدا بخواهیم که بین ما و افراد فاسق و گناهکار جـدایی انـدازد، چرا که همنشـین گناهکار، خواه ناخواه اثر سوء خود را بر انسان خواهد گذاشت،اگر چه اینجا بحث حضرت موسیعلیه السلام و فاسقان است.

ص: ۲۱

نکته ها و پیامها:

۱.غالب دعاهای قرآنی با استمداد از اسم ربّ است.

۲.در حالی همه ی مردم از ما بریده اند، به نجات دهنده ی اصلی متوسّل شویم.

۳.یکی از بلاهای اجتماعی دور شدن مردم از اولیای خدا ومحروم شدن از فیض وجودشان است.

۴.یکی از بلاها و سختی های مؤمنان، زندگی با فاسقان و در میان آنان بودن است.

دعای حضرت موسی

اشاره

۲-... رَبِّ اغْفِرْ لِی وَ لِأَخِی وَ أَدْخِلْنَا فِی رَحْمَتِکَ وَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِینَ.

(الأعراف، ۱۵۱)

... پروردگارا

من و برادرم را بیامرز

و ما را در رحمت خویش وارد کن

و تو مهربان ترین مهربانانی.

توضیح:

حضرت موسیعلیه السلام پس از بازگشت از میقات، دید که مردم گوساله پرست شده اند؛ خشمگین و اندوهگین شد و به سراغ برادرش هارون رفت و سر و ریش او را گرفت و به طرف خودش کشید و پس از آنکه آتش خشم حضرت موسیعلیه السلام کمی فرو نشست، این دعا را به محضر خداوند متعال عرضه کرد.

تذکر:

با این دعا می توان با عبارت(رَبِّ اغفر لنا و لاخواننا) برای خود و دیگران از خداوند طلب مغفرت کرد و اینکه ما را در رحمتش داخل کند.

نکته ها و پیامها:

۱.آمرزش خواهی حضرت موسیعلیه السلام یا برای درس دادن به دیگران است، یا به خاطر آنکه در میان مردم به هارون پرخاش کرده است.

۲.در طوفان انحراف های جامعه، رهبران به دعا و لطف الهی بیش از دیگران نیازمندند. «وأدخلنا فی رحمتک»

۳.بخشودگی، مقدّمه ی ورود در رحمت الهی است.

۴.در دعا، از الطاف و صفات خدا یاد کنیم. «أرحم الرّاحمین»

ص: ۲۲

دعای حضرت موسی

اشاره

۳-... رَبِّ... أَنْتَ وَلِيُّنَا فَاغْفِرْ لَنَا وَ ارْحَمْنَا وَ أَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ.

(الأعراف، ۱۵۵)

... پروردگارا

... تو ولیّ و سرپرست مایی،

پس ما را ببخشای و بر ما رحم کن،

که تو بهترین آمرزندگانی.

توضیح:

این دعای حضرت موسیعلیه السلام است، هنگامی که برای آمدن به میعادگاه خدا(طور)، از قوم خود هفتاد مرد را برگزید. پس همین که در پی درخواست دیدن خدا زمین لرزه آنان را فرا گرفت گفت: پروردگارا! اگر می خواستی، می توانستی آنها و مرا پیش از این (آمدن به طور) بمیرانی، آیا مارا به خاطر کارهای بی خردان ما هلاک می کنی؟ این صحنه جز آزمایشی از جانب تو نیست که با آن، هر که را (سزاوار بدانی و) بخواهی گمراه می کنی و هر که را بخواهی (و لایق بدانی) هدایت می کنی.

تذکر:

خواندن این دعا برای کسانی که فقط خدا را سرپرست خود می دانند و تنها از او طلب غفران و رحم دارند بسیار به جاست.

نکته ها و پیامها:

۱.ستایش خداوند پیش از دعا، از آداب دعاست. «أنت ولیّنا فاغفرلنا»

۲.تا صفحه ی روح از آلودگی گناه پاک نشود، رحمت الهی را جذب نمی کند. «اغفر لنا و ارحمنا»

۳.آمرزش و عفو الهی، (بر خلاف بخشش مردم که یا با تأخیر است، یا همراه با منّت و تحقیر،) بهترین بخشایش هاست.

دعای حضرت موسی

اشاره

۴- اُكْتُبْ لَنَا فِى هٰذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَهً وَ فِى الْآخِرَهِ إِنَّا هُدْنَا إِلَيْكَ....

(الأعراف، ۱۵۶)

... برای ما در این دنیا و در آخرت،

خیر و نیکی مقرّر کن

که ما به سوی تو رهنمون و بازگشت کرده ایم....

ص: ۲۳

توضیح:

این ادامه دعای حضرت موسیعلیه السلام است، که خداوند متعال در جوابش می فرماید: عذابم را به هر کس که بخواهم(و مستحقّ باشد) می رسانم، ولی رحمتم همه چیز را فرا گرفته است، پس به زودی آن (رحمتم) را برای کسانی که تقوی دارند و زکات می دهند و آنان که به آیات ما ایمان می آورند، مقرّر می دارم.

تذکر:

با این دعا خیر دنیا و آخرت را از خدا طلب کنیم، که از بهترین و کامل ترین دعاهاست.

نکته ها و پیامها:

۱.انبیا در فکر تأمین سعادت دنیا و آخرت مردمند.

۲.از بهترین دعاها، جامع ترین آنهاست.

۳.بازگشت خالصانه به سوی خدا، راه دریافت الطاف الهی است. «هُدنا»

۴.دعای انبیا نیز در چهارچوب حکمت و قانون الهی مستجاب می شود.

دعای حضرت موسی

اشاره

۵-... رَبَّنَا اطْمِسْ عَلَى أَمْوَالِهِمْ وَ اشْدُدْ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّى يَرَوُا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ.

(یونس، ۸۸)

... پروردگارا

اموالشان را نابود کن و دلهایشان را سخت، زیرا که آنان تا عذاب دردناک را نبینند،

ایمان نخواهند آورد.

توضیح:

این دعـای حضـرت موسـیعلیه السـلام به درگـاه پروردگـار است، پس از آنکه به خـدا عرضه کرد: پروردگـارا! تو به فرعون و بزرگان قومش در زندگی دنیا زینت و اموال بسیار داده ای، در نتیجه به وسیله ی آنها مردم را از راه تو گمراه می سازند.

تذکر:

علاوه بر آمادگی کامل در برابر دشمنان باید دعای مذکور را، در باره آنها از خدا داشته باشیم.

نکته ها و پیامها:

۱.قطع شـیرهای نفت، بستن راههای تجارتی ونظامی و آتش زدن انبار مهمات دشمن، از مصادیقِ (ربّنا اطمس علی اموالهم)می باشد.

۲.نفرین انبیا، نه بر اساس کینه ی شخصی، بلکه به خاطر حفظ مکتب و امّت است.

ص: ۲۴

۳.در دعاها، دعای سیاسی و نفرین بر دشمنان را فراموش نکنیم. (ربّنا اطمس علی اموالهم واشدد...)

۴.آنجا که استدلال و معجزه کارساز نباشد، نوبت نفرین است. (ربّنا اطمس...)

دعای حضرت موسی

اشاره

۶-... رَبِّ اشْرَحْ لِی صَدْرِی (۲۵) وَ یَسِّرْ لِی أَمْرِی (۲۶) وَ احْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِی (۲۷) یَفْقَهُوا قَوْلِی (۲۸)

(طه، ۲۸/۲۷/۲۶/۲۵)

... پروردگارا

سینه ام را برایم گشاده گردان

(و بر صبر و حوصله ام بیفزا).

و کارم را برایم آسان فرما.و گره از زبانم باز نما. تا (آنها) سخنان مرا (خوب) بفهمند.

توضیح:

این عبارات، دعای حضرت موسیعلیه السلام است که پس از اینکه به رسالت الهی مأمور شد و باید برای هدایت خطرناک ترین انسانی که ادعای خدایی داشت برود، از خدا درخواست نمود.

تذکر:

در انجام مسئولیتها هم سعه صدر(ظرفیت) لازم است و هم شرایط آماده و هم بیانی روان؛ که ما باید با این دعاها آن را از خدا درخواست کنیم.

نکته ها و پیامها:

۱.سعه ی صدر اوّلین شرط موفقیّت در هر کاری است.

۲.به جای ترس و فرار از مسئولیّت، امکانات و مقدّمات و ابزار آن را از خداوند بخواهیم. «ربّ اشرح لی صدری»

۳.دریافت الطاف الهی، روح وسینه ای گشاده لازم دارد.

۴.با سعه ی صدر کارها آسان می شود.

۵.اصل، فهمیدن مردم است، نه اصطلاحات زیبا.

دعای حضرت موسی

اشاره

۷-... رَبِّ إِنِّی ظَلَمْتُ نَفْسِی فَاغْفِرْ لِی....

(القصص، ۱۶)

... پروردگارا

همانا من به خویشتن ستم کرده ام،

پس مرابببخش....

توضیح:

پس از آنکه حضرت موسی با مشتی یکی از دشمنان را کشت، (البته او قصد کشتنش را نداشت؛ چرا که ممکن بود پیامدهایی برای او و بنی اسرائیل داشته باشد) برای این ترک اولی، به درگاه خداوند چنین دعا کرد.

ص: ۲۵

تذکر:

اگرپیامبری معصوم مانند حضرت موسی بخاطر ترک اولی، چنین دعا کند؛ حال ما که لغزشها و خطاهای بسیاری داریم، نباید با این دعا به درگاه خدا اعتراف به گناه کرده، از او درخواست آمرزش کنیم؟!

نکته ها و پیامها:

۱.افراد صالح حتّی در برابر کجی های غیر عمدی نیز بلافاصله استغفار می کنند و از تبعات آن دوری می گزینند. «فاغفرلی»

۲.دعای انبیا مستجاب است. «فَغَفرلَه»

دعای حضرت موسی

اشاره

۸-... رَبِّ نَجِّنِی مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِینَ.

(القصص، ۲۱)

... پروردگارا!

مرا از (دست) این گروه ستمگر

نجات ده.

توضیح:

پس از آنکه به حضرت موسی خبر دادند که برای کشتنت به مشورت نشسته اند، او از شهر خارج شد در حالی که ترسان بود و هر لحظه در انتظار حادثه ای بود، و از خدا چنین درخواست کرد.

تذکر:

اگر انسان در میان ظالمان قرار گرفت، امیدش را از دست ندهد و با توکل به خدا این دعا را زمزمه کند.

نکته ها و پیامها:

۱.شجاعت، به معنای در دسترسِ دشمن قرار گرفتن نیست.

۲.زندگی انبیا غالباً با آوارگی وسختی همراه بوده است.

۳.سعی و همّت خود را بکار بریم، ولی نتیجه را از خداوند بخواهیم. «فخَرَج - قال رَبّ نَجّنی»

۴.دعا باید با تلاش و حرکت همراه باشد.

۵.رهبران الهی، در همه حالات از خداوند استمداد می کنند.

۳۱. دعای حضرت موسی

۹-... رَبِّ إِنِّی لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَیَّ مِنْ

خَیْرٍ فَقِیرٌ.

(القصص، ۲۴)

... پروردگارا!

همانا من به هر خیری که برایم بفرستی نیازمندم.

توضیح:

پس از آنکه حضرت موسی در کنار چاه آب مدین آمد و برای دختران شعیب آب کشید، خسته و گرسنه به سایه ای روی آورد و از خداوند چنین درخواست کرد.

تذکر:

به نظر می رسد این دعای کاملی است،که همه ما نیازمندیم، هر روز آن را از خدا بخواهیم.

نکته ها و پیامها:

۱.خدمت به مردم را خالصانه انجام دهیم و حل مشکلات خود را از خداوند بخواهیم.

۲.همه چیز را از خداوند درخواست نماییم.

۳.در دعا، برای خداوند تکلیف ومصداق معیّن نکنیم.

ط دعاهای حضرت سلیمان

۳۲.دعای حضرت سلیمان

۱-... رَبِّ أَوْزِعْنِی أَنْ أَشْکُرَ نِعْمَتَکَ الَّتِی أَنْعَمْتَ عَلَیَّ وَ عَلَی وَالِدَیَّ وَ أَنْ أَعْمَلَ صَالِحاً تَرْضَاهُ وَ أَدْخِلْنِی بِرَحْمَتِکَ

فِی عِبَادِکَ الصَّالِحِینَ.

(النمل، ۱۹)

... پروردگارا

به من الهام کن (و توفیق ده) که نعمتی که به من و به والدینم بخشیده ای شکر کنم و عمل صالحی که آن را می پسندی انجام دهم و در سایه ی رحمت خود، مرا در زمره ی بندگان شایسته ات وارد کن.

توضیح:

پس از آنکه حضرت سلیمان به وادی مورچگان رسید،مورچه ای به همنوعان خود گفت: ای مورچگان داخل خانه های خود شوید، تا سلیمان و لشکریانش شما را پایمال نکنند. سلیمان با شنیدن این سخن تبسم کرد و خندید و رو به درگاه خدا کرد و چند تقاضا نمود.

تذکر:

باید توفیق شکر نعمتها را از خدا بخواهیم، نعمتهایی که به قول قرآن قابل شمارش نیست. و در برابر این همه نعمت باید عمل صالح انجام دهیم، و بر آن موفق نمی شویم مگر اینکه از خدا چنین درخواست کنیم و دعای حضرت سلیمان را زمزمه کنیم.

نکته ها و پیامها:

۲.دعا، مخصوص هنگام اضطرار نیست؛ انبیا در اوج عظمت و قدرت دعا می کردند.

۳.توفیق شکر گزاری را از خدا بخواهیم.

ص: ۲۷

۴.شکر خدا تنها با زبان نیست، عمل صالح و استفاده ی صحیح از نعمت ها نیز شکر الهی است.

۳۳.دعای حضرت سلیمان

۲-... رَبِّ اغْفِرْ لِی وَ هَبْ لِی... إِنَّکَ

أَنْتَ الْوَهَّابُ.

(ص، ۳۵)

... پروردگارا

مرا بیامرز و به من عطا کن...،

همانا تو بسیار بخشنده ای.

توضیح:

حضرت سلیمان پس از ترک اولی (نگفتن انشاء الله)، به درگاه خدا روی آورده، از خدا طلب آمرزش کرده، از او می خواهد که به او فرمانروایی و ملکی عطا کند که پس از وی سزاوار هیچ کس نباشد.

تذکر:

انسان باید به خاطر خطاها و لغزشهایش از درگاه خدا استغفار کرده، از رحمت بیکران او ناامید نشود و دعای حضرت سلیمان را زمزمه کند و بعد از عبارت:(وَهَبْ لِی) (به من عطا کن) هر چه می خواهد از خدا درخواست کند.

نکته ها و پیامها:

۱.همه ی مردم حتّی انبیا آزمایش می شوند. (فتنّا سلیمان)

۲.استغفار قبل از دعا، سبب استجابت دعاست.

۳.همّت بلند حضرت سلیمان، سبب درخواست های بلند او از خداوند می شود.

۴.در دعا و مناجات، صفات و نام هایی را درباره ی خداوند ذکر کنید که با دعا تناسب داشته باشد.

۵.بخشش گسترده و پی در پی مخصوص خداوند است.

ی دعاهای حضرت زکریا

۳۴.دعای حضرت زکریّا

۱-... رَبِّ هَبْ لِی مِنْ لَدُنْکَ ذُرِّیَّهً طَیِّبَهً إِنَّکَ سَمِیعُ الدُّعَاءِ.

(آل عمران، ۳۸)

... پروردگارا

از جانب خود نسلی پاک و پسندیده به من عطا کن که همانا تو شنونده دعائی.

توضیح:

این دعـای حضـرت زکریّا، است که با وجود اینکه همسـرش «اشـیاع» عقیم بود، و خودش هم به سن پیری رسـیده بود، بعـد از اینکه این همه کرامت و مائده آسمانی را برای حضرت مریم دید، از پروردگارش درخواست فرزند پاکیزه ای کرد.

ص: ۲۸

تذکر:

از رحمت خداونـد نبایـد نومیـد شـد، اگر چه خانمی عقیم باشـد و یا مردی پیر شـده باشد و فرزندی ندارند، با این دعا از خدا درخواست فرزند کنند، چرا که در انسانهای عادی هم دیده شده که بعد از سالها صاحب فرزند شده اند.

نکته ها و پیامها:

۱.حالات انسان وساعات دعا، در استجابت آن مؤثّر است.

۲.مشاهده ی کمالات دیگران، زمینه ی درخواست کمالات و توجّه انسان به خداوند است.

۳.درخواست فرزند ونسل پاک، سنّت و روش انبیاست.

۴.ارزش ذریّه و فرزندان، به پاکی آنهاست.

۵.در دعا باید از خداوند تجلیل کرد.

۳۵.دعای حضرت زکریا

۲-.. رَبِّ.... (۴)... فَهَبْ لِی مِنْ لَدُنْکَ وَلِیّاً (۵)... وَ اجْعَلْهُ رَبِّ رَضِیّاً (۶)

(مریم، ۶/۵/۴)

پروردگارا

... پس از جانب خود جانشینی (فرزندی) به من عطا فرما....

پروردگارا

او را مورد رضایتت قرار بده.

توضیح:

در ایـن دو دعـا حضـرت زکریـا بـا اینکه پیر شـده و همسـرش نـازاست از خـدا درخـواست فرزنـدی می کنـد، که جانشـین او باشد.البته فرزندی که مورد رضایت خدا باشد.

تذکر:

انسان بایـد به فکر بعـد از خود هم باشـد، و حساب جاری برای آخرتش داشـته باشد و فرزند از بهترین مصداقهاست؛ البته اگر

صالح و مورد رضایت خدا باشد؛ که با این دعا باید آن را از خدا بخواهیم.

نکته ها و پیامها:

۱.در دعا، گاهی رابطه ی بنده و خداوند به قدری تنگاتنگ می شود که به جای «یا ربّ»، «ربّ» می گوید.

۲.مؤمن، هرگز از رحمت خدا مأیوس نمی شود.

۳.در بینش الهی، اراده خداوند بر عوامل طبیعی حاکم است.

۴.فرزند، هبه ی آسمانی از جانب خداوند است.

ص: ۲۹

۵.برای صلاح و خوبی فرزند، حتّی قبل از انعقاد نطفه، باید دعا کرد. «و اجعله ربّ رضیّا»

۳۶.دعای حضرت زکریا

۳–... رَبِّ لَا تَذَرْنِی فَرْداً وَ أَنْتَ

خَیْرُ الْوَارِثِینَ.

(الأنبیاء، ۸۹)

... پروردگارا

مرا تنها مگذار

و تو خود، بهترین وارثان هستی.

توضیح:

در این دعا حضرت زکریا با اینکه کهنسال بوده و همسرش هم عقیم است، از خداوند درخواست فرزندی می کند که بتواند برنامه های الهی او را تعقیب کرده و فرصت طلبان بر اموال و هدایای معبد بنی اسرائیل که صرف راه خدا می شد، پنجه نیفکنند.

تذکر:

با این دعا می توان از خدا درخواست فرزند صالحی کرد که ادامه دهنده راه الهی انسان باشد و از لطف و رحمت خدا مأیوس نشد؛ اگر چه از نظر اسباب مادی چنین چیزی محال بنماید.

نکته ها و پیامها:

۱.ذکر کلمه ی «ربّ» و تکرار آن در دعا، درخواست ها را با اجابت مقرون می سازد. «نادی ربّه ربّ لا تذرنی»

۲.در هنگام دعا، خداوند را با آن صفتی که با خواسته ما تناسب بیشتری دارد یاد کنیم.

۳.انسان می تواند از طریق دعا نازائی را اصلاح کند.

ک دعای حضرت عیسی

۳۷.دعای حضرت عیسیعلیه السلام

۱-... اللَّهُمَّ رَبَّنَا... ارْزُقْنَا وَ أَنْتَ

خَيْرُ الرَّازِقِينَ.

(المائده، ۱۱۴)

... خداوندا، پروردگارا...

ما را روزی ده،

که تو بهترین روزی دهندگانی.

توضیح:

این دعای حضرت عیسیعلیه السلام است که به درخواست حواریونش، از خدا درخواست مائده آسمانی کرد و خدا دعایش را مستجاب فرمود.

تذکر:

چه خوب است با این دعا رزق و روزی خود را از خداوند رزاق درخواست کنیم؛ چرا که او بهترین روزی دهندگان است.

نکته ها و پیامها:

۱.توسّل به اولیای خداوند برای قضای حوائج، جایز است.

۲.در دعا، خدا را با ادب کامل و با صفت مناسب با خواسته، صدا بزنیم. «خیر الرّازقین»

۳.به خدا توجّه کنیم و به سراغ دیگران نرویم.

ل دعاهای حضرت پیامبر اکرمصلی الله علیه وسلم

۳۸.تعلیم خدا به پیامبرصلی الله علیه وسلم برای خواندن این دعا

۱-... رَبِّ أَدْخِلْنِی مُدْخَلَ صِدْقٍ وَ أَخْرِجْنِی مُخْرَجَ صِدْقٍ وَ اجْعَلْ لِی مِنْ لَدُنْکَ

سُلْطَاناً نَصِیراً.

(الإسراء، ۸۰)

... پروردگارا

مرا با ورودی نیکو و صادقانه وارد (کارها) کن

و با خروجی نیکو بیرون آر

و برای من از پیش خودت سلطه و برهانی نیرومند قرار ده.

توضیح:

این دعایی است که خداوند متعال به پیامبرصلی الله علیه وسلم تعلیم می دهد تا آن را در انجام کارهایش بخواند.

تذکر:

هر گاه استاد خدا باشد و شاگرد پیامبرصلی الله علیه وسلم، معلوم می شود که محتوای درسی چقدر مهم است.این دعا درسی است که مشکل گشای بسیاری از کارهاست؛ چنانچه امام صادقعلیه السلام می فرماید: هرگاه برای ورود به کاری، ترس و وحشت داشتی، این آیه را بخوان و اقدام کن. پس ما هم در ورود به کارهایمان این دعا را بخوانیم.

نکته ها و پیامها:

۱.خواسته های خود را در برابر خداوند به زبان بیاوریم.

۲.دعا کردن را هم باید از خدا آموخت که چگونه بخوانیم وچه بخواهیم.

۳.مهم تر از آغاز نیک، پایان و فرجام خوب است. نبایـد به آغاز شـیرین دلخوش بود، بلکه بایـد از خطر بـدعاقبتی به خدا پناه برد.

۴.همه ی امور به دست خداست و باید از او مدد خواست.

ص: ۳۱

۵.مؤمن، نصرت و امداد را تنها از خدا می طلبد.

۳۹.تعلیم خدا به پیامبرصلی الله علیه وسلم برای خواندن این دعا

۲-... رَبِّ زِدْنِی عِلْماً.

(طه، ۱۱۴)

... پروردگارا

علم مرا زیاد کن.

توضیح:

از آنجا که پیامبراکرمصلی الله علیه وسلم، به خاطر عشق به فراگیری قرآن و حفظ آن برای مردم به هنگام دریافت وحی عجله می کرد، و مهلت نمی داد جبرئیل سخن خود را کامل کند، چنین به او تذکر داده شده که نسبت به قرآن پیش از آن که وحی آن تمام شود عجله مکن و بگو پروردگارا! علم مرا زیاد کن.

تذکر:

هر گاه استاد خدا باشد و شاگرد پیامبرصلی الله علیه وسلم، معلوم می شود که محتوای درسی چقدر مهم است. پس این دعا را غنیمت شماریم و علم زیاد را از درگاه خدا درخواست کنیم.

نکته ها و پیامها:

۱.اوّلین معلّم، خداوند علاّم و علیم است، پس علم را از او بخواهیم. «ربّ زدنی علماً»

۲.برای علم و دانش نهایتی نیست و فارغ التحصیل معنا ندارد. «زدنی علما»

۳.افزون طلبی در کمالات ارزش است. «ربّ زدنی علما»

۴.علم، وسیله ی رشد انسان هاست. «ربّ زدنی علما»

۵.جز خداوند، علم همه حتّی علم پیامبر محدود است.

۴۰.دعای حضرت پیامبرصلی الله علیه وسلم

۳-... رَبِّ احْكُمْ بِالْحَقِّ وَ رَبُّنَا الرَّحْمنُ الْمُسْتَعَانُ....

(الأنبیاء، ۱۱۲)

... پروردگارا

(تو خود میان ما) به حقّ داوری کن،

و پروردگار همه ما خداوند رحمان است که کمک خواسته می شود.

توضیح:

در این دعا پیامبرصلی الله علیه وسلم بعد از مشاهده این همه اعراض و روی گردانی ، ناراحتی خود را از این همه غرور و غفلت منعکس می کند.

ص: ۳۲

تذکر:

در هنگام رویارویی با دشمنان زبان نفهم، باید با این دعا از خدا کمک خواسته، او را حاکم قرار دهیم.

نکته ها و پیامها:

۱.در برابر لجاجت دشمنان، از خداوند کمک بگیریم.

۲.دعا را با کلمه «ربّ» آغاز کنیم. «ربّ احکم»

۳.عالم مطلقی که همه چیز را می داند، قضاوتش به حقّ است.

۴.حتّی در مورد دشمنان نیز از حقّ تجاوز نکنیم و کیفر بیش از حقّ نخواهیم.

۴۱.تعلیم خدا به پیامبرصلی الله علیه وسلم برای خواندن این دعا

۴- رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِي فِي الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ.

(المؤمنون، ۹۴)

پس پروردگارا

مرا در میان قوم ستمگر قرار مده.

توضیح:

این دعایی است که خداوند متعال به پیامبرصلی الله علیه وسلم تعلیم می دهد تا از او درخواست کند. این دعا هدف آیات گذشته را که تهدید کفار و مشرکان لجوج به عذابهای الهی است تعقیب می کند.

تذکر:

با این دعا باید از خداوند متعال بخواهیم، که هرگز ما را با ظالمان قرار ندهد، که عذاب ایشان ما را هم فرا گیرد؛ پس تا می توانیم باید از گناهکاران و مجالس گناه فاصله بگیریم.

نکته و پیام:

حضور در میان ظالمان، خطر گرفتاری به عذاب های الهی را در پی دارد.

۴۲.تعلیم خدا به پیامبرصلی الله علیه وسلم برای خواندن این استعاذه

۵-... رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ (۹۷) وَ أَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ (۹۸)

(المؤمنون، ۹۸/۹۷)

... پروردگارا

من از وسوسه های شیطان ها به تو پناه می برم. و پناه می برم به تو ای پروردگار! از این که آنان نزد من حاضر شوند.

ص: ۳۳

توضیح:

در ادامه دعای قبلی، خداوند متعال، درخواستی را در غالب پناه بردن به او، به پیامبرصلی الله علیه وسلم تعلیم می دهد.

تذکر:

هر لحظه ما احتیاج داریم که از شر شیاطین به خدا پناه ببریم؛ چه بهتر که با این جملات تعلیمی از جانب خدا، در پناهش قرار گیریم.

نکته ها و پیامها:

۱.پیامبران نیز باید به خدا پناه ببرند. «قل ربّ اَعوذبک»

۲.تنها پناهگاه مطمئن خداست. «بک»

۳.شیاطین، متعدّد و وسوسه های آنان نیز گوناگون است. «هَمَزات الشیاطین»

۴.شیطان ها در انبیا نیز طمع دارند. «هَمَزات الشیاطین»

۵.بالاتر از وسوسه، حضور شیطان هاست. «اَن یَحضُرون»

۶.حضور افراد فاسد ومفسد در جامعه، مقدّمه فساد دیگران است.

۴۳.تعلیم خدا به پیامبرصلی الله علیه وسلم برای خواندن این دعا

۶-... رَبِّ اغْفِرْ وَ ارْحَمْ وَ أَنْتَ

خَيْرُ الرَّاحِمِينَ.

(المؤمنون، ١١٨)

... پروردگارا

بیامرز و رحم کن

که تو بهترین رحم کنندگانی.

توضیح:

این آخرین آیه از سوره مبارکه مؤمنون و دعایی است که خداوند متعال به پیامبرصلی الله علیه وسلم تعلیم می دهد تا از او درخواست کند.

تذکر:

وقتی که پیامبر معصوم، به دستور خدا باید این دعا را بخواند، حساب ما روشن است. پس بیایید ما هم با خواندن این دعا، خود را در زمره بندگان استغفار کننده قرار دهیم.

نکته ها و پیامها:

۱.پیامبر معصوم نیز به رحمت و مغفرت خداوند نیاز دارد.

۲.در دعا، ستایش از خدا را فراموش نکنیم.

فصل دوم:

دعاهای بهشتیان و حاملان عرش الهی

۴۴.دعای حاملان عرش الهی

۱-... رَبَّنا وَسِعْتَ کُلَّ شَیْ ءٍ رَحْمَهً وَ عِلْماً فَاغْفِرْ لِلَّذِینَ تابُوا وَ اتَّبَعُوا سَبِیلَکَ وَ قِهِمْ عَذابَ الْجَحِیمِ.

ص: ۳۴

(غافر، ۷)

... پروردگارا!

رحمت و علم تو همه چیز را فراگرفته است، پس کسانی را که توبه کرده و راه تو را پیروی کرده اند بیامرز و آنان را از عذاب دوزخ حفظ کن.

توضیح:

حاملان عرش الهی و کسانی که گرداگرد آن تسبیح و حمد پروردگارشان را می گویند و به او ایمان دارند و برای مؤمنان استغفار می کنند،از خدا چنین درخواست دارند.

تذکر:

ما نباید همیشه در دعا کردن به فکر خود باشیم، بلکه دیگرانی که حق به گردن ما دارند و مؤمنان را با این درخواست فرشتگان دعا کنیم، تا این دعا شامل حال خود ما هم بشود.

نکته ها و پیامها:

۱.مؤمنین باید به خود بنازند که مقربان درگاه الهی همواره به آنان دعا می کنند.

۲.آداب دعا این است: ابتدا تسبیح و تحمید، (یسبحون بحمد ربّهم) سپس تجلیل و توصیف، (وسعت کل شی ء رحمه و علما) آن گاه دعا. (فاغفر)

۳.استغفار کسانی در حقّ دیگران مؤثّر است که خود اهل ایمان باشند.

۴.دعا به دیگران، یک ارزش پسندیده و شناخته شده ی قرآنی است.

۵.توبه به تنهایی کافی نیست، پیروی عملی لازم است.

۶.راه نجات، در پیروی از راه خداست.

۴۵.دعای حاملان عرش الهی

۲- رَبَّنَا وَ أَدْخِلْهُمْ جَنَّاتِ عَدْنٍ الَّتِی وَعَدْتَهُمْ وَ مَنْ صَلَحَ مِنْ آبائِهِمْ وَ أَزْوَاجِهِمْ وَ ذُرِّیَّاتِهِمْ إِنَّکَ أَنْتَ الْعَزِیزُ الْحَکِیمُ.

(غافر، ۸)

پروردگارا

و آنان را با هر کس از پـدران و همسـران و فرزندانشان که صـلاحیّت دارند به باغ های اقامتی که به ایشان وعده داده ای وارد کن؛

همانا تو همان خدای عزیز و حکیمی.

ص: ۳۵

توضیح:

این ادامه دعای حاملان عرش الهی و کسانی که گرداگرد آن تسبیح و حمد پروردگارشان را می گویند و به او ایمان دارند و برای مؤمنان استغفار می کنند،می باشد.

تذکر:

نه تنها به مؤمنین بلکه به پدران، همسران، و فرزندانشان هم که صلاحیت دارند با این درخواست، دعا کنیم.

نکته ها و پیامها:

۱.انبیا و فرشتگان دعاهای خود را با(ربّنا)و(ربّ)آغاز می کردند.

۲.مشمول دعای اولیای خدا شدن، صلاحیّت لازم دارد.

۳.نجات از دوزخ کافی نیست؛ ورود به بهشت ارزش دارد.

۴.اول پاکی از بدی ها، سپس دریافت کمالات.

۵.ورود به بهشت، صلاحیّت می خواهد.

۶.همجواری و همزیستی بستگان یک نعمت الهی است.

۴۶.دعای حاملان عرش الهی

۳- (رَبَّنا) وَ قِهِمُ السَّيِّئَاتِ وَ مَنْ تَقِ السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمْتَهُ وَ ذٰلِكَ

هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ.

(غافر، ۹)

(پروردگارا)

آنان را از بدی ها (و کیفر اعمالشان) حفظ کن و هر کس را در آن روز از بدی ها حفظ کنی، پس مشمول رحمتت ساخته ای؛ و این همان رستگاری بزرگ است.

توضیح:

از آنجا که غیر از دوزخ، در صحنه قیامت ناراحتی های دیگری مانند هول محشر، رسوایی در برابر خلائق، طول حساب و

امثال آن وجود دارد حاملان عرش دعای دیگری می کنند.

تذکر:

دعای خود به مؤمنان را، با این دعای حاملان عرش خدا تکمیل کنیم.

نکته ها و پیامها:

۱.رستگاری بزرگ، در صورتی است که انسان از آفات معنوی و مادی، هر دو دور باشد.

۲.توفیق مصونیّت از گناه را باید از خدا خواست.

۳.رستگاری را هنر خود ندانیم بلکه لطف و رحمت او بدانیم.

۴.رستگاری، در رفاه دنیوی نیست بلکه در تقوا است.

۴۷.دعای بهشتیان

۴-... رَبَّنَا أَتْمِمْ لَنَا نُورَنَا وَ اغْفِرْ لَنَا إِنَّکَ عَلَى كُلِّ شَىْ ءٍ قَدِيرٌ.

(التحریم، ۸)

... پروردگارا

نور ما را کامل کن و ما را بیامرز،

همانا تو بر هر چیز توانایی.

توضیح:

روزی که مؤمنان به بهشت هایی وارد می شوند که نهرها از زیر آنها جاری است و خداوند، در آن روز پیامبر و کسانی را که به او ایمان آورده اند خوار نکند، نورشان پیشاپیش آنها و از سوی راستشان می شتابد و مؤمنان چنین دعا می کنند.

تذکر:

از آثار توبه اینست که گناهان بخشیده شده، خدا انسان را وارد بهشت می کند و این دعای بهشتیان است و اشکالی ندارد که در دنیا از خدا بخواهیم نورمان را زیاد کند و ما را بیامرزد؛البته افزوده شدن نور با تقوای عملی است نه با حرف؛ بهشتیان در برابر اعمال صالحشان درخواست نور می کنند.

نکته ها و پیامها:

۱.ناپاکی و پلیدی در بهشت جای ندارد؛ اول پاک شدن، سپس وارد بهشت شدن. «یکفّر... یدخلکم»

۲.نتیجه توبه دو چیز است: محو گذشته «یکفّر عنکم سیئاتکم» و تأمین آینده. «یدخلکم جنات»

۳.عمل صالحِ دنیا، در قیامت به صورت نور ظاهر می شود.

۴.کسانی که در دنیا دنبال نورند، در آخرت غرق نورند.

فصل سوم:

دعاهای بندگان صالح خداوند متعال

۴۸.دعای بندگان

۱- اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ، صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ

وَ لَا الضَّالِّينَ.

(الفاتحه،۷/۶)

(خداوندا)

ما را به راه راست هدايت فرما ، راه كسانى كه آنها را مشمول نعمت خود ساختى،

نه غضب شدگان و نه گمراهان.

توضیح:

این نخستین دعای بنده است که پس از تسلیم در برابر پروردگار و اظهار عبودیت و یاری جستن از او، نعمت هدایت را درخواست می کند.

تذکر:

علاوه بر اینکه روزی ده بار در نماز این درخواست را از خدا داریم،در غیر نماز هم این دعا را بخوانیم.

نکته ها و پیامها:

۱.راه مستقیم راه کسانی است که مورد نعمت الهی واقع شده اند وعبارتند از: انبیا، صدّیقین، شهدا وصالحین.

۲.مراد از نعمت در «انعمتَ علیهم»، نعمتِ هدایت است.

۳.هدایت شدگان نیز مورد خطرند و باید دائماً از خدا بخواهند که مسیر شان، به غضب و گمراهی کشیده نشود.

۴.در قرآن، افرادی همانند فرعون و قارون و ابولهب و امّت هایی همچون قوم عاد، ثمود و بنی اسرائیل، به عنوان غضب شدگان معرّفی شده اند.

۵.در قرآن نام برخی به عنوان گمراه کننده آمده است، از قبیل: ابلیس، فرعون، سامری، دوست بد،رؤسا ونیاکان منحرف.

۴۹.دعای مؤمنان

۲-... سَمِعْنَا وَ أَطَعْنَا غُفْرَانَکَ رَبَّنَا

وَ إِلَیْکَ الْمَصِیرُ.

(البقره، ۲۸۵)

... ما (ندای حقّ را) شنیدیم و اطاعت کردیم، پروردگارا

آمرزش تو را (خواهانیم)

و بازگشت (ما) به سوی توست.

توضیح:

مؤمنان پس از شنیدن و اطاعت از خداوند متعال از او درخواست آمرزش می کنند.

تذکر:

ما هم علاوه بر اطاعت از خداوند متعال، باید همیشه از او درخواست آمرزش داشته باشیم.

نکته ها و پیامها:

۱.زمینه ی دریافت مغفرت الهی، ایمان وعمل است.

۲.در کنار ایمان و عمل، باز هم باید چشم امید به رحمت و غفران الهی داشت.

۵۰.دعای مؤمنان

۳-... رَبَّنَا لاَ تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا

ص: ۳۸

أَوْ أَخْطَأْنَا....

(البقره، ۲۸۶)

پروردگارا

اگر (در انجام تکالیف چیزی را) فراموش

یا خطا نمودیم،

ما را مؤاخذه مکن.

توضیح:

قرآن از زبان مؤمنان چند درخواست دیگر را مطرح می کند.

تذکر:

پس از شنیدن و اطاعت از خداوند متعال باید نسبت به خطاها و فراموشکاریهایمان عذر به درگاه خدا آوریم و درخواست عدم مؤاخذه کنیم.

نکته ها و پیامها:

۱.کسانی که می گویند: «سَمِعنا واطعَنا» وسراپا عادل ومتّقی هستند، بازهم از خطا ونسیان های خود نگرانند ودعا می کنند.

۵۱.دعای مؤمنان

۴-... رَبَّنَا وَ لاَ تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْراً كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا....

(البقره، ۲۸۶)

پرودگارا

تکلیف سنگین بر ما قرار مده،

آن چنان که (به خاطر گناه و طغیان) بر کسانی که پیش از ما بودند قرار دادی.

توضیح:

قرآن از زبان مؤمنان چند درخواست دیگر را مطرح می کند.

تذکر:

باید از گناه خود بترسیم که باعث می شود، تکالیف سنگینی به دوش انسان گذاشته شود. بنابر این باید دعای فوق را بخوانیم.

نکته و پیام:

گاهی گناه و نافرمانی تکالیف سنگینی را بر عهده انسان می گذارد. مانند نافرمانیهای پی در پی بنی اسرائیل که باعث شد از خوردن پاره ای از گوشتهای حلال محروم شوند.

۵۲.دعای مؤمنان

۵-... رَبَّنَا وَ لاَ تُحَمِّلْنَا مَا لاَ طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَ اعْفُ عَنَّا وَ اغْفِرْ لَنَا وَ ارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلاَنَا فَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ.

(البقره، ۲۸۶)

پروردگارا

آنچه را (ازمجازات) که طاقت تحمل آن را نداریم،

بر ما مقرّر نکن و از ما درگذر و ما را بیامرز

ص: ۳۹

و در رحمت خود قرارده، تو مولی و سرپرست مایی،

پس ما را بر گروه کافران پیروز گردان.

توضیح:

قرآن از زبان مؤمنان چند درخواست دیگر را مطرح می کند.

تذکر:

همیشه از خداوند درخوست سه مرحله از لطفش را داشته باشیم.یعنی:عفو، مغفرت، و رحمت.

نکته ها و پیامها:

۱.در این آیه انسان تمام مراحل لطف را از خداونـد می خواهـد: مرحله اوّل عفو است که محو آثار گناه و عقاب است. مرحله دوّم مغفرت و محو آثار گناه از روح است و مرحله سوّم بهره گیری از رحمت پروردگار و پیروزی بر کافران می باشد.

۲.آداب دعا آن است که ابتدا به ضعف خود اقرار کنیم؛سپس به عظمت خداوند گواهی دهیم؛ آنگاه خواست خود را مطرح کنیم.

۳.پیروزی اسلام بر کفر، خواسته دائمی مؤمنان است.

۵۳.دعای راسخان در علم

۶- رَبَّنَا لاَ تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَ هَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْکَ رَحْمَهً إِنَّکَ أَنْتَ الْوَهَّابُ.

(آل عمران، ۸)

پروردگارا

پس از آن که ما را هدایت کردی،

دلهای مارا به باطل مایل مگردان

و از سوی خود مارا رحمتی ببخش.

به راستی که تو خود بسیار بخشنده ای.

توضیح:

این دعـای راسـخان در علم است که علاوه بر به کار گرفتن سـرمایه های علمی خود در فهم معنی آیات متشابه، به پروردگار خویش پناه می برند.

تذکر:

اینکه ما هر لحظه در سراشـیبی خطر هستیم،مبادا غرور علمی و هوای نفس ما را بلغزانـد.پس دعای ما باید، این دعای راسـخان در علم باشد.

نکته ها و پیامها:

۱.به علم و دانش خود مغرور نشویم، از خداوند هدایت بخواهیم.

ص: ۴۰

۲.نشانه ی علم واقعی و رسوخ در علم، توجّه به خدا و استمداد از اوست.

۳.اگر چه در خط قرار گرفتن مهم است، ولی از خط خارج نشدن اهمیّت بیشتری دارد.

۴.هدیه و هبه ی دائمی و بی منّت، مخصوص اوست.

۵۴.دعای انسانهای با تقوا

۷–... رَبَّنَا إِنَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا

وَ قِنَا عَذَابَ النَّارِ.

(آل عمران، ۱۶)

... پروردگارا

براستی که ما ایمان آورده ایم،

پس گناهان ما را ببخش

و ما را از عذاب آتش

حفظ فرما.

توضیح:

این دعای انسانهای با تقوایی است که اهل بهشت هستند.

تذکر:

دعا کردن به دعایی که خداوند متعال آن را از دعاهای اهل بهشت دانسته، بسیار لذت بخش و امیدوار کننده است؛ پس ما هم زبان را به این دعا آشنا کنیم، باشد که به بزرگواری خداوند از بهشتیان شویم.

نکته ها و پیامها:

۱.متّقین، همواره در انابه و دعا هستند.

۲.ترس از قهر و عذاب خداوند، از نشانه های تقواست.

۳.به کارهای خوبتان اعتماد نکنید. با آنکه اهل تقوا هستید، باز هم از قهر الهی باید ترسید.

۴.ایمان، زمینه ی عفو الهی است.

۵۵.دعای رزمندگان مخلص

۸-... رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَ إِسْرَافَنَا فِی أَمْرِنَا وَ ثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَ انْصُرْنَا

عَلَی الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ.

(آل عمران، ۱۴۷)

... پروردگارا

گناهانمان و زیاده روی هایمان را در کارمان ببخش و گامهای ما را استوار بدار

و ما را بر گروه کافران یاری ده.

توضیح:

این دعای رزمندگان مخلص و آگاهی است که همراه با پیامبران گذشته نبرد می کردند.

تذکر:

ما هم اگر چه (الان) از رزمندگان مخلص صحنه های نبرد با دشمن نباشیم، باز باید از خدا درخواست مغفرت کرده و ثابت قدم بودن در راه دین را از خدا بخواهیم؛چه بسا افرادی که با پیامبر و امام بوده اند، ولی پایان کارشان به جهنم ختم شده است.

نکته ها و پیامها:

۱.یکی از عوامل شکست در جنگ، گناه و اسراف است. رزمندگان مخلص، با استغفار این موانع پیروزی را از بین می برند.

۲.ابتدا طلب آمرزش کنید، سپس از خداوند پیروزی بخواهید.

۳.بجای تسلیم در برابر دشمن، در پیشگاه خداوند اظهار ذلّت نمایید.

۴.مردان خدا، نصرت و یاری خدا را برای نابودی کفر می خواهند، نه برای کسب افتخار خود.

۵.بر لطف خداوند تکیه کنید، نه بر نفرات خود.

۵۶.دعای خردمندان

۹-... رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَٰذَا بَاطِلاً سُبْحَانَکَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

(آل عمران، ۱۹۱)

... پروردگارا

این هستی را باطل و بی هدف نیافریده ای، تو (از کار عبث) پاک و منزّهی،

پس ما را از عذاب آتش نگهدار.

توضیح:

این دعای خردمندانی است که در حالات مختلف (ایستاده و نشسته و به پهلو خوابیده) به یاد خدا هستند و در اسرار آفرینش آسمانها و زمین می اندیشند.

تذکر:

ما هم باید علاوه بر یاد دائمی خدا، گاهی اوقات در نشانه های قدرت خدا (آیات اَنفُسی و آفاقی) فکر کرده و دعای خردمندان را بخوانیم.

نکته ها و پیامها:

۱.نشانه ی خردمندی، یاد خدا در هر حال است.

۲.ایمان بر اساس فکر و اندیشه ارزشمند است.

۳.ذکر وفکر، همراه یکدیگر ارزش است. متأسفانه کسانی ذکر می گویند، ولی اهل فکر نیستند وکسانی اهل فکر هستند، ولی اهل ذکر نیستند.

۴.شناختِ حسّی طبیعت کافی نیست، تعقّل و تفکّر لازم است.

۵.اگر هستی بیهوده و باطل نیست، ما هم نباید بیهوده و باطل باشیم.

۶.قبل از دعا، خدا را ستایش کنیم.

۷.ثمره ی عقل و خرد، ترس از قیامت است.

ص: ۴۲

۵۷.دعای خردمندان

۱۰- رَبَّنَا إِنَّنَا سَمِعْنَا مُنَادِياً يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَ كَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَ تَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ.

(آل عمران، ۱۹۳)

پروردگارا

همانا ما دعوت منادی ایمان را شنیدیم که (می گفت:)

به پروردگارتان ایمان بیاورید، پس ایمان آوردیم.

پروردگارا

پس گناهان ما را بیامرز و زشتی های ما را بپوشان و ما را با نیکان بمیران.

توضیح:

این ادامه دعای خردمندانی است که در حالات مختلف (ایستاده و نشسته و به پهلو خوابیده) به یاد خدا هستند و پس از اعلان ایمان خود، از خداوند چنین می خواهند.

تذکر:

مناسب است انسان گاهی ایمانش را اعلان مجدد کند و با این دعا از خدا بخواهد که گناهانش را بیامرزد و در راه و رسم نیکان بمیراند و این خود نوعی درخواست عاقبت بخیری از خداست.

نکته ها و پیامها:

۱.استغفار و اعتراف، نشانه ی عقل است.

۲.از آداب دعا که زمینه ی عفو الهی را فراهم می کند، توجّه به ربوبیّت الهی است.

۳.ایمان، زمینه ی دریافت مغفرت است.

۴.دیگران را در دعای خود شریک کنیم.

۵.ابرار مقامی دارند که خردمندان آرزوی آن را می کند.

۵۸.دعای خردمندان

۱۱- رَبَّنَا وَ آتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَى رُسُلِكَ وَ لاَ تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَهِ إِنَّکَ لاَ تُخْلِفُ الْمِيعَادَ.

(آل عمران، ۱۹۴)

پروردگارا

آنچه را به واسطه ی پیامبرانت به ما وعده داده ای،

به ما مرحمت فرما و ما را در روز قیامت خوار مساز،

که البتّه تو خلاف وعده انجام نمی دهی.

توضیح:

این ادامه دعای خردمندانی است که در حالات مختلف (ایستاده و نشسته و به پهلو خوابیده) به یاد خدا هستند و از رسوایی روز قیامت می ترسند و از خداوند چنین درخواست می کنند.

ص: ۴۳

تذکر:

رسوایی و خواری در آخرت چه بسا بدتر و سخت تر از رسوایی در دنیاست، پس باید با این دعا از خدا بخواهیم که ما را در قیامت خوار و رسوا نسازد.

نکته ها و پیامها:

در آیات مذکور، خداوند متعال مسیر رشد خردمندان و اولوا الالباب را این گونه ترسیم می کند: یاد خدا، فکر، رسیدن به حکمت، تسلیم انبیا شدن، استغفار، خوب مردن، در انتظار الطاف الهی و نجات از رسوایی و خواری.

۱.تکرار «ربّنا» در سخنان خردمندان، نشان شیفتگی آنان به ربوبیّت الهی است.

۲.وفای به وعده، از شئون ربوبیّت الهی است.

۳.خردمندان به همه ی انبیا وهمه وعده های الهی ایمان دارند.

۴.نهایت آرزوی خردمندان، رسیدن به الطاف الهی و نجات از دوزخ و رسوایی در قیامت است.

۵۹.تعلیم خدا به انسانها برای خواندن این دعا

۱۲-... رَبِّ ارْحَمْهُمَا کَمَا رَبَّیَانِی صَغِیراً.

(الإسراء، ۲۴)

... پروردگارا

بر آن دو رحمت آور، همان گونه که مرا در کودکی تربیت کردند.

توضیح:

این آیه دستور خداست به انسانها، که از روی مهربانی و لطف، بالِ تواضع خویش را برای پدر و مادر فرودآورند و ایشان را با این دعا، دعا کنند.

تذکر:

این دعا، رنگ الهی دارد، چرا که خود خداوند آن را به ما تعلیم می دهد.پس فرصت را غنیمت شماریم و با آن، به دو نعمت خدا (پدر و مادر) دعا کنیم.

نکته ها و پیامها:

۱.فرزند باید نسبت به پدر و مادر، هم متواضع باشد، هم برایشان از خداوند رحمت بخواهد. «واخفض... و قل ربّ ارحمهما»

۲.دعای فرزند در حقّ پدر و مادر مستجاب است، وگرنه خداوند دستور به دعا نمی داد. «وقل ربّ ارحمهما...»

ص: ۴۴

۳.دعا به پدر و مادر، فرمان خدا و نشانه ی شکرگزاری از آنان است. «قل ربّ ارحمهما...»

۴.گذشته ی خود، تلخی ها و مشکلات دوران کودکی وخردسالی را که بر والدین تحمیل شده است از یاد نبرید.

۵.انسان باید از مربّیان خود تشکّر وقدردانی کند.

۶۰.دعای گروهی از بندگان خدا

۱۳-... رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَ ارْحَمْنَا وَ أَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ.

(المؤمنون، ۱۰۹)

... پروردگارا

ایمان آوردیم، پس ما را ببخش

و بر ما رحم کن

و تو بهترین رحم کنندگانی.

توضیح:

در آیات گذشته مجازات دوزخیان بیان شد، و سپس سخنان عتاب آمیز خدا را به آنها بیان می کند، واینکه دور شوید و با من سخن نگویید.ودلیل این سخن را چنین بیان می کند که آیا فراموش کرده اید که وقتی گروهی از بندگان خاص من (این دعا را می کردند)شما آنها را به باد مسخره می گرفتید؟!!

تذکر:

چقدر خوب است که انسان این دعا را، که دعای بندگان خاص خدا است بخواند و از خدا طلب غفران و رحمت کند؛ چه بسا با لطف خدا از عباد الرحمن شود.

نکته ها و پیامها:

۱.بندگان خداوند همواره از کاستی های خود بیمناک بوده و استغفار می کنند. «کان... یقولون ربّنا...»

۲.ایمان مقدّمه ی مغفرت و مغفرت، مقدّمه ی دریافت رحمت الهی است. «آمنّا فاغفرلنا وارحمنا»

۳.سرچشمه ی مهربانی ها خداست. «و انت خیرالرّاحمین»

۴.از آداب دعا، تجلیل از خداوند است. «و انت خیرالرّاحمین»

۶۱.دعای عباد الرحمن(بندگان خاص خدا)

۱۴-... رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَاماً (۶۵) إِنَّهَا سَاءَتْ

مُسْتَقَرّاً وَ مُقَاماً (۶۶)

(الفرقان، ۶۶/۶۵)

... پروردگارا

عذاب جهنّم را از ما بازگردان

ص: ۴۵

که عذاب آن دامنگیر است. به درستی که دوزخ، جایگاه و منزلگاه بدی است.

توضیح:

در این آیات صفات ویژه بندگان خاص خدا بیان شده، از جمله این دعای ایشان است که از خدا می خواهند عذاب جهنم را از ما برطرف کن.

تذکر:

در همان حالی که ما امید به رحمت واسعه الهی داریم، باید بیم از عذاب او داشته باشیم؛ که نکند خدا به خاطر اعمالمان، حتی برای لحظه ای ما را به جهنم ببرد؛ لذا این دعا را باید زیاد زمزمه کنیم.

نکته ها و پیامها:

۱.اگر شب زنده دار هم هستید، مغرور نشوید. «والّذین یقولون...»

۲.یاد معاد از ویژگی های بندگان خاصّ خداست. «ربّنا اصرف عنا عذاب جهنّم»

۳.بندگان خاصّ خداوند، بیش از آنکه طمع بهشت داشته باشند، از آتش دوزخ خوف دارند.

۶۲.دعای عباد الرحمن (بندگان خاص خدا)

۱۵-... رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَ ذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَ اجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَاماً.

(الفرقان، ۷۴)

... پروردگارا

به ما از ناحیه ی همسران و فرزندانمان مایه ی روشنی چشم عطا کن

و مارا پیشوای پرهیزگاران قرار ده.

توضیح:

این دوازدهمین ویژگی مؤمنان راستین است که از خدا چنین درخواست می کنند.

تذکر:

با این دعا باید از خدا بخواهیم، همسران و فرزندانمان را مایه روشنی چشم ما قرار دهد.

نکته ها و پیامها:

۱.انسان در برابر همسر و فرزند و نسل خود متعهّد است و باید برای عاقبت نیکوی آنها تلاش و دعا کند.

۲.در تربیت علاوه بر علم وتلاش باید از خدا نیز کمک خواست.

۳.فرزند صالح، نور چشم است. «قرّه اعین»

۴.در دست گرفتن مدیریّت جامعه، آرزوی عبادالرحمن است، زیرا عهده دار شدن امامت و رهبری متّقین، ارزش است.

ص: ۴۶

۶۳.تعلیم دعا توسط خداوند متعال به انسانها

۱۶-... رَبِّ أَوْزِعْنِی أَنْ أَشْکُرَ نِعْمَتَکَ الَّتِی أَنْعَمْتَ عَلَیَّ وَ عَلَی وَالِدَیَّ وَ أَنْ أَعْمَلَ صَالِحاً تَرْضَاهُ وَ أَصْلِحْ لِی فِی ذُرِّیَّتِی إِنِّی تُبْتُ إِلَیْکَ وَ إِنِّی مِنَ الْمُسْلِمِینَ.

(الأحقاف، ۱۵)

... پروردگارا

مرا توفیق ده تـا نعمتی را که بر من و بر والـدین من لطف کردی شکرگزاری کنم و عمـل شایسته ای انجام دهم که تو آن را بپسندی و فرزندانم را برای من شایسته گردان، همانا من به سوی تو بازگشته و از مسلمین و تسلیم شدگانم.

توضیح:

در این آیه خداوند متعال می فرماید: و ما انسان را سفارش کردیم که به والدین خود نیکی کند، مادرش او را با سختی حمل کرد و با سختی به دنیا آورد و دوران حمل تا از شیر گرفتنش سی ماه (به طول کشد)، تا آنگاه که به رشد کامل رسد و چهل ساله شود. سپس خدا، چند دعا را به گونه ای آموزش می دهد، که انسان از درگاهش درخواست کند.

تذکر:

بار دیگر باید نعمتهای خدا را شکر کرده و با این دعا از او بخواهیم که ما را موفق به عمل صالحی کند که مورد رضایت خدا باشد و از او صالح شدن فرزندانمان را بخواهیم.

نکته ها و پیامها:

۱.«أوزعنی» به معنای ایجاد علاقه و عشق برای انجام کاری است که به آن توفیق الهی گویند.

۲.شکر الهی، به استمداد و توفیق خداوند نیاز دارد.

۳.بهترین راه تشکر از نعمت های خداوند، انجام کار نیک است.

۴.نسل صالح، افتخاری برای والدین است.

۵.مسلمان بودن و مسلمان مردن، دعای پاکان و صالحان است.

۶۴.دعای تابعین (تمام مسلمانان پس از پیامبرصلی الله علیه وسلم)

۱۷–... رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَ لِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَ لاَ تَجْعَلْ فِى قُلُوبِنَا غِلاًّ لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ.

(الحشر، ۱۰)

... پروردگارا

ما و برادرانمان را که در ایمان بر ما سبقت گرفته اند بیامرز

و در دل های ما کینه مؤمنان را قرار نده.

پرورگارا

همانا تو رئوف و مهربانی.

توضیح:

پس از بحث در باره مهاجرین و انصار و صفات ایشان خداوند به گروه سوم که تابعین (تمام مسلمانان پس از پیامبر) باشند، می پردازد و دعای ایشان را نقل می کند.

تذکر:

با این دعا باید به یاد همه مؤمنینی که قبل از ما بودند و در راه اسلام چقدر، آزار و اذیت دیدند باشیم و از خدا بخواهیم که هیچ گونه کینه و دشمنی و حسدی را نسبت به مؤمنان در دل ما قرار ندهد.

نکته ها و پیامها:

۱.دعای خیر برای گذشتگان، وظیفه آیندگان است.

۲.برای جلوگیری از سوء تفاهم، ابتدا از لغزش های خود استغفار کنیم و سپس لغزشهای دیگران.

۴.سابقه در ایمان، یک ارزش است. «سبقونا بالایمان»

۵.مؤمن، مصونیت از گناه ندارد، ولی هرگاه گناهی مرتکب شد، بلافاصله استغفار می کند. «اغفر لنا و لاخواننا»

۶.در اخوت و برادری دینی، زمان و مکان و نژاد مطرح نیست.

۷.با دعای خیر، کینه ها را از دل دور کنیم.

۶۵.دعای برخی حاجیان پس از مناسک حج

۱۸-... رَبَّنا آتِنا فِی الدُّنْیا حَسَنَهً وَ فِی الْآخِرَهِ حَسَنَهً وَ قِنا عَذابَ النّارِ.

(البقره، ۲۰۱)

... پروردگارا

در دنیا به ما نیکی عطا کن

ص: ۴۸

و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما

و ما را از عذاب آتش نگهدار.

توضیح:

در این آیه دعای برخی از مردمی مطرح شده، که پس از پایان مناسک حج از خداوند متعال چنین درخواست می کنند.

تذکر:

چه دعای کامل و زیبایی! به همین دلیل مستحب است که در قنوت این درخواست را از خدا داشته باشیم.

نکته ها و پیامها:

۱.در دعاها، هدف های کلّی مطرح شود و تعیین مصداق به عهده خداوند گذاشته شود. ما از خداوند حسنه و سعادت می خواهیم، ولی در اینکه رشد و صلاح ما در چیست؟ آنرا به عهده ی خداوند می گذاریم. چون ما به خاطر محدودیّت های علمی و عدم آگاهی از آینده و ابعاد روحی خودمان، نمی توانیم مصادیق جزئی را تعیین بنمائیم.

۲.دنیا و آخرت با هم منافاتی ندارند، به شرط آنکه انسان به دنبال حسنه و نیکی باشد.

۳.دوزخ، حساب جدایی دارد. با اینکه از خداوند نیکی آخرت را می خواهند، ولی برای نجات از آتش، جداگانه دعا می کنند.

۴.هر رفاهی مذموم نیست، بلکه زندگانی نیکو، مطلوب نیز هست.

۶۶.دعای سپاه طالوت

۱۹-... رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْراً وَ ثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَ انْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ.

(البقره، ۲۵۰)

... پروردگارا

صبر و شکیبایی بر ما فرو ریز

و قدمهای ما را ثابت و استوار بدار

و ما را بر گروه کافران پیروز فرما.

توضیح:

هنگامی که سپاه طالوت در برابر جالوت و سپاهیانش قرار گرفتند،به درگاه خداوند متعال چنین دعایی کردند.

تذکر:

بسیار به جاست، که ما هم در رویارویی با دشمنان اسلام و استکبار، از خدا چنین درخوستی را داشته باشیم.

ص: ۴۹

نکته ها و پیامها:

۱.صبر و پیروزی، ملازم یکدیگرند. در اثر صبر، نوبت ظفر آید.

۲.همیشه و به خصوص در جبهه ها، دعا همراه با حرکت لازم است، نه دعا به جای حرکت.

۳.در شداید، انسان به صبرِ بسیار محتاج است. «افرغ» به معنای نزول فراوان است. کلمه «صبراً» نیز در قالب نکره آمده است که نشانه ی صبر بزرگ است.

۴.پشت سر گذاشتن امتحانات و موفقیّت در آنها شما را مغرور نکند، باز هم از خداوند استمداد نمائید.

۵.وظیفه انسان، حرکت و تلاش است، امّا پیروزی بدست خداست.

۶۷.دعای «حَنّه» همسر عمران

۲۰-... فَتَقَبَّلْ مِنِّی إِنَّکَ

أَنْتَ السَّمِیعُ الْعَلِیمُ.

(آل عمران، ۳۵)

...از من قبول فرما،

که براستی تو شنوای دانایی.

توضیح:

این دعای «حَنّه» همسر عمران است هنگامی که گفت: پروردگارا! همانا من نـذر کرده ام آنچه را در رحم دارم، برای تو آزاد باشد (و هیچ گونه مسئولیّتی به او نسپارم تا تمام وقت خود را صرف خدمت در بیت المقدّس کند.)

تذکر:

قابل توجه مادران عزیز اینکه، قبل از تولـد فرزنـد هم باید به فکر دینداری فرزند باشـند و علاوه بر درخوست سـلامت جسـمی فرزنـد، از خدا بخواهند که فرزندشان را انسانی با تقوا و از سـربازان امام زمان «عج» قرار دهد تا باقیات الصالحاتی برای پدر و مادر باشند.دیگر اینکه اگر عزیزترین چیز خود را در راه خدا دادیم، به فکر قبول آن از طرف خدا باشیم.

نکته ها و پیامها:

۱.خدمت در مسجد به قدری ارزشمند است که اولیای خدا عزیزان خود را قبل از تولّد نذر آن می کنند.

۲.کسانی در خدمات دینی موفّق ترند که تمام وجود خود را صرف خدمت نمایند، نه بخشی از وقت را.

ص: ۵۰

۶۸.دعای شاگردان ویژه حضرت عیسی

۲۱- رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَ اتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاکْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِینَ.

(آل عمران، ۵۳)

پروردگارا

به آنچه نازل کرده ای ایمان آورده ایم

و از پیامبر پیروی نمودیم،

پس ما را در زمره گواهان بنویس.

توضیح:

این دعای شاگردان ویژه(حواریون)حضرت عیسیعلیه السلام است که پس از اعلام آمادگی برای یاری (دین) خدا، و همراهی با حضرت عیسیعلیه السلام چنین درخواستی از خداوند متعال کردند.

تذکر:

خوب است انسان هر از چند گاهی ایمانش به خدا و قرآن و پیروی از پیامبرصلی الله علیه وسلم را به پروردگارش اعلان نماید.

نکته ها و پیامها:

۱.لازمه ی ایمان، اطاعت از پیامبر است.

۲.ایمان به تمام دستورات الهی لازم است.

۳.از خداوند بخواهیم که ایمان ما را تثبیت کرده و ما را از حامیان انبیا قرار دهد.

۶۹.دعای مستضعفین مکه

۲۲-... رَبَّنَا... وَ اجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْکَ وَلِیّاً وَ اجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْکَ نَصِیراً.

(النساء، ۷۵)

... پروردگارا

...از جانب خود رهبر و سرپرستی برای ما قرار ده و از سوی خودت، یاوری برای ما تعیین فرما.

توضیح:

این دعای مستضعفین مکه است که به دست ستمگران تضعیف شده و تحت فشار و شکنجه ی مردم مکّه قرار دارند و از خدا می خواهند که ایشان را از شهر مکه که مردمش ستمگرند بیرون برد و برایشان سرپرست و یاوری قرار دهد.

تذکر:

با این دعا باید از خدا بخواهیم که در هر حال سرپرست (رهبر) لایق و دلسوز و یاوری در راه دینش برای ما قرار دهد.

نکته ها و پیامها:

۱.سرپرستی و ولایت بر مسلمانان باید از طرف خدا باشد.

ص: ۵۱

۲.برای نجات از دست ستمگران اول سرپرست (رهبر) لازم است و سپس یار و نفرات کافی.

۷۰.دعای مسیحیان نیکوکار صدر اسلام

۲۳-... رَبَّنَا آمَنَّا فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ.

(المائده، ۸۳)

... پروردگارا

ما ایمان آوردیم، پس نام ما را در زمره ی گواهی دهندگان (به حقّ) بنویس.

توضیح:

این دعای نیکوکاران از مسیحیان صدر اسلام است که با شنیدن آیات قرآن و شناختن حق چشمانشان لبریز از اشک می شد و اشک شوق می ریختند.نمونه ی اشک شوق مسیحیان، یکی هنگامی بود که جعفربن ابی طالبعلیهما السلام آیات سوره ی «مریم» را در حبشه برای نجاشی خواند، یکی هم آنگاه که جمعی از مسیحیان همراه جعفر، به مدینه آمدند و آیات سوره ی «یس» را شنیدند.

تذکر:

با این دعا بار دیگر ایمان خود را اعلان کرده، از خدا بخواهیم ما را در زمره گواهی دهندگان به حق قرار دهد.

نکته ها و پیامها:

۱.اشک، اگر همراه معرفت باشد، نشانه ی کمال است.

۲.شناخت و معرفت، اشک و اعتراف به نواقص خود، نشانه ی رشد و تربیت معنوی است.

۳.دعا، در کنار اقرار و ایمان اثر دارد.

۴.ایمان موقّت کارساز نیست، باید دائمی، تثبیت شده و با حسن عاقبت همراه گردد.

۵.اهل ایمان باید برای رسیدن به مراحل بالاتر دعا کنند.

۷۱.دعای اصحاب اعراف

۲۴-... رَبَّنَا لاَ تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ.

(الأعراف، ۴۷)

... پروردگارا

ما را همراه ظالمان قرار مده.

توضیح:

این دعای اعرافیان(اهل اعراف که هنوز به بهشت نرفته اند) است که به اهل بهشت نگاه می کنند و آنان را می شناسند و سلام می کنند، امّا به اهل دوزخ نگاه نمی کنند، ولی هرگاه چشمان آنان ناخواسته به سوی دوزخیان گردانده شود از خدا درخواست می کنند که ایشان را همراه ظالمان قرار ندهد.

ص: ۵۲

تذکر:

تـا زبانمـان کـار می کنـد و از دنیـا نرفته ایم، دعـای مـذکور را بخوانیم و از خـدا بخواهیم که مـا را در دنیا و آخرت همنشـین ظالمان قرار ندهد.

نکته ها و پیامها:

۱.اصـحاب اعراف، در دعایشـان نمی گوینـد مـا را اهل آتش قرار مـده، بلکه می گوینـد: ما را همنشـین ظالمان مگردان. گویا مجالست با ستمگر، بدتر از آتش دوزخ است.

۷۲.دعای ساحران ایمان آورنده در زمان حضرت موسی

۲۵-... رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْراً

وَ تَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ.

(الأعراف، ۱۲۶)

... پرودگارا

بر ما صبر و شکیبایی فرو ریز

و ما را مسلمان و فرمان بردار بمیران.

توضیح:

این آیه سـخن ساحرانی است که برای شـکست موسـیعلیه السـلام آمدنـد، ولی وقتی حقانیت او را فهمیدند، به خدای او ایمان آوردنـد و به فرعون گفتنـد: انتقـام تو از مـا به خـاطر این است که به آیـات پروردگـار خویش ایمان آورده ایم و سـپس چنین دعایی را به درگاه پروردگارشان کردند.

تذکر:

عزیزان! عـاقبت بخیری و مسـلمان مردن بسـیار مهم است، بنـابر این، بایـد پیوسـته دعـای مـذکور را به درگاه ایزد متعال داشـته باشیم. از طرف دیگر صبر در برابر سختی ها و گناهان و طاعات را از خدا بخواهیم.

نکته ها و پیامها:

۱.نشانه ی مؤمنان راستین، آرامش، مقاومت، صراحت، شجاعت، تضرّع و دعا بخصوص در هنگام سختی هاست.

۲.وقتی تهدیـدها سـنگین باشد، صبر و مقاومت بیشتری هم می طلبد. ساحران گفتند:«أفرغ علینا صبراً» یعنی دل ما را پر از صبر کن.

۳.حسن عاقبت، نیاز به دعا، استمداد وتوفیق الهی دارد.

۷۳.دعای جوانان از قوم موسی

۲۶-... عَلَی اللَّهِ تَوَکَّلْنا رَبَّنا لاَ تَجْعَلْنا فِتْنَهً لِلْقَوْمِ الظّالِمِینَ. وَ نَجِّنا بِرَحْمَتِکَ مِنَ الْقَوْمِ الْکافِرِینَ.

(یونس، ۸۶/۸۵)

... تنها بر خداوند توکّل کرده ایم،

پروردگارا

ما را گرفتار سختی ها و آزمایش ستمگران قرار مده. و ما را به رحمت خویش، از شرّ قوم کافر

رهایی بخش.

توضیح:

این دعای جوانانی از قوم حضرت موسیعلیه السلام است که به وی ایمان آوردند و تحت فشار شدیدی از طرف فرعونیان قرار داشتند،و حضرت موسیعلیه السلام به آنها گفت: به خدا توکل کنید، اگر تسلیم فرمان او هستید.

تذکر:

در هر زمان باید از شر دشمنان به خدا پناه برده و به او توکل کنیم، و با این دعا از خدا بخواهیم که ما را وسیله فتنه دشمنانمان قرار ندهد، که ما بر اثر تهدید و ارعاب از دین و آئینمان دست برداریم.

نکته ها و پیامها:

۱.اوّل توکّل، بعد دعا. (توکّلنا، ربّنا)

۲.با ایمان، توکّل ودعا، خود را از شرّ ظالمان نجات دهیم.

۷۴.دعای اصحاب کهف

۲۷–... رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْکَ رَحْمَةً وَ هَیِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَداً.

(الکهف، ۱۰)

... پروردگارا

از سوی خود رحمتی به ما عطا کن

و برای ما راه نجاتی در کارمان فراهم ساز.

توضیح:

این دعای اصحاب کهف است، هنگامی که به غار پناه بردند و با خدای خویش چنین نجوا کردند، که خداوند متعال آنها را نجات داد.

تذکر:

نجات انسانهای مؤمن و کمک به آنها از طرف خدا که در این داستان به آن اشاره شده است، برای اولین و آخرین بار نیست؛ بلکه این کلیدی است برای گشایش کار انسانهای مؤمن در هر زمانی؛ البته اگر خالصانه به در خانه او رفته، و این دعا را بخوانند.

ص: ۵۴

نکته ها و پیامها:

۱.دعا همراه با تلاش و حرکت مؤثّر است. «اَوَی... ربّنا»

۲.هجرت از محیط فاسد برای حفظ ایمان و ارزشها، کاری جوانمردانه است. «اَوَی الفِتیَه الی الکهف»

۷۵.دعای آسیه همسر فرعون

۲۸-... رَبِّ ابْنِ لِی عِنْدَکَ بَیْتاً فِی الْجَنَّهِ... وَ نَجِّنِی مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِینَ.

(التحریم، ۱۱)

... پروردگارا

برای من نزد خویش در بهشت خانه ای بساز

...و مرا از گروه ستمگر رهایی بخش.

توضیح:

این دعای آسیه همسر فرعون است که به حضرت موسی ایمان آورده بود ولی ایمانش را پنهان داشت، ولی فرعون با خبر شد و او را نهی کرد، اما آسیه استقامت کرد و سرانجام فرعون دستور داد دست و پاهایش را با میخ ها بسته، در زیر آفتاب سوزان، سنگ عظیمی را بر سینه اش انداختند که در آخرین لحظه از خدا چنین درخواست کرد.

تذکر:

چه خوب است انسان بیش از آنکه به فکر خانه اش در دنیا و زیبایی و تجملات آنست، به فکر خانه همیشگی خود در آخرت باشد و دعای حضرت آسیه را با خدا زمزمه کند.

نکته ها و پیامها:

۱.زن می تواند الگوی مردان تاریخ شود.

۲.مهم تر از بهشت، قرب معنوی به خداست.

۳.اطاعت زن از مرد در عقیده لازم نیست، بلکه گاهی باید موضع بگیرد. «نجّنی من فرعون»

۴.روابط خانوادگی مرز دارد و همین که به انحراف و کفر رسید باید تغییر کند. «نجّنی من فرعون»

فهرست موضوعی دعاهای قرآنی

ص: ۵۵

۴۷.بهشت: ۵۶- ۱۲۰- ۱۸۲

۴۸.حفظ کردن از عذاب جهنم: ۱۱۸- ۱۴۰- ۱۴۴- ۱۵۴- ۱۶۲

۴۹.نجات از اعمال فاسقان: ۶۶- ۸۸- ۱۱۰- ۱۷۸- ۱۸۲

۵۰.جدایی میان ما و فاسقان: ۷۴

ص: ۵۶

فهرست منابع

۱. قرآن کریم

۲. تفسیر نور حجت الاسلام حاج محسن قرائتی

۳. راز و رمز نیایش، تألیف اسد الله اسدی گرما رودی

۴. برنامه قرآن در word ، مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

دیگر آثار و تألیفات مؤلف:

۱.زیارت عاشورا و ماجرای همسر استاد اشرف آهنگر

۲.مصائب رأسُ الحسین علیه السلام

۳.وصیتهای پیامبر اکرم حضرت محمدصلی الله علیه وسلم

۴.وصیتهای حضرت علی و حضرت زهراءعلیهما السلام

۵.وصیتهای امام حسن و امام حسینعلیهما السلام

۶.وصیتهای امام سجاد و امام محمد باقر

و امام جعفر صادق و امام کاظم

و امام رضا و امام جوادعلیهما السلام

۷.وصیتهای امام هادی و امام عسکریعلیهما السلام - پیامها و سفارشات حضرت مهدیعلیه السلام

و نکات مهم در تنظیم وصیتنامه

۸.مصائب حضرت زینب سلام الله علیها

۹.خطبه خوانی (روش قرائت هفت خطبه)

۱۰.تمثیلات تفسیر نور (استاد قرائتی)

۱۱.خطبه های هفتگانه آزادگان کربلا

۱۲.وصیت های مادر هجده ساله در بستر شهادت

۱۳.ویژگیهای جن از منظر قرآن و عترتعلیهما السلام

۱۴.بدزبانی و راههای پیشگیری از آن

۱۵.نرم افزار خطبه خوانی

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ.ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانه‌ای
قائمیه
اصفهان
WWW
برای داشتن کتابخانه های‌تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشـــانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹